

Институт
за развитие на публичната среда

**Проучване на законодателството,
регламентиращо специалния
статут на дванадесет европейски
столици - Белград, Берлин,
Братислава, Варшава, Виена, Киев,
Лондон, Мадрид, Москва, Париж,
Прага, Рим**

юни 2010 г.

Съдържание:

1. Въведение	стр. 3
2. Закон за столицата Белград	стр. 4
3. Конституция на Берлин	стр. 7
4. Статут на столицата на Словашката република – Братислава	стр. 15
5. Закон за устройството на столичния град Варшава	стр. 21
6. Конституция на Виена	стр. 26
7. Закон за столицата на Украйна – „градът-герой” – Киев	стр. 31
8. Закон за местните власти в Лондон от 2004 г.	стр. 33
9. Закон за столичния статут и специалния режим на Мадрид	стр. 36
10. Закон за град Москва	стр. 44
11. Закон за Голямата парижка община	стр. 48
12. Закон за астолицата Прага	стр. 52
13. Закон за Римската община	стр. 61
14. Изводи	стр. 74

Въведение:

Настоящото проучване е осъществено от екип на сдружение “Институт за развитие на публичната среда” във връзка с изпълнението на поръчка от Столична община с предмет “Проучване и консултация във връзка с изработването на нормативен акт на Столична община” – договор с регистрационен индекс РД-55-206/19.04.2010 г.

Проучени са основните актове, регламентиращи статута на дванадесет европейски столици - Белград, Берлин, Братислава, Варшава, Виена, Киев, Лондон, Мадрид, Москва, Париж, Прага, Рим

Целта е да се анализират актовете по отношение на тяхната структура и съдържание, с оглед обобщаването на добра международна практика, която да се използва при създаването на проект на нормативен акт – Проект на Закон за столицата на Република България – гр. София.

Проучването може да се използва и като самостоятелно изследване за нуждите на Столична община по отношение на внедряването на водещи европейски практики в нейната дейност, както и в процеса на осъществяване на международните връзки на Столична община.

Екипът, осъществил изследването изказва благодарност на посолствата на Австрия, Полша и Чехия в Република България, както и на сътрудниците и приятелите на Институт за развитие на публичната среда, учещи и работещи в чужбина, за оказаното съдействие и предоставената информация, относно актовете, регламентиращи дейността на европейските столици.

БЕЛГРАД

Закон за столицата Белград

(Закон о главном граду)

Законът за Белград се състои от *осем глави*, както следва: *“Основни положения”*; *“Територия”*; *“Правомощия на град Белград”*; *“Органи на град Белград”*; *“Пряко участие на гражданите в местното самоуправление”*; *“Местно самоуправление”*; *“Защитник (омбудсман) на град Белград”*; *“Заклучителни разпоредби”*.

Основната цел на Закона е да регулира *статута, правомощията и органите на град Белград* като “главен град” – столица на Република Сърбия. За всички въпроси, отнасящи до град Белград като единица на местното самоуправление, които не са уредени в Закона за столицата Белград, следва да се прилага Закона за местното самоуправление.

Според закона столицата Белград има свой символ, както и празник на града.

Законът предвижда и приемането на *друг нормативен акт – Статут на град Белград*, който допълнително да урежда въпросите, свързани с градското управление.

Според закона административно-териториалното устройство на град Белград се утвърждава със закон, а със Статута на град Белград се регламентират механизмите, по които се образуват градските общини (районите), техните органи на управление и процедурите за техния избор.

Функциите на град Белград са разписани в отделна глава. Акцентира се върху *функциите на града по управлението на двете реки*, преминаващи през Белград – защита от наводнения, урегулиране коритата на реките, регламентиране на местостоянките на плавателните съдове и др.; *изграждането, реконструкцията и поддържането на общинските пътища и улиците*; възможността за създаване на *общинска полиция*; *защитата от пожари и други бедствия*; *възможността градът да основава телевизионни и радио станции*, както и други средства за масово осведомяване.

Основната част на закона е посветена на органите на управление на град Белград.

Най-висшият орган на града, който изпълнява и основните функции на местното самоуправление, е *Скупщината*. Тя се състои от 110 члена, които се избират за срок от 4 години, на преки избори с тайно гласуване. Скупщината има правомощия близки до тези на общинския съвет в България. Тя заседава най-малко веднъж на 3 месеца. Оглавява се от председател на Скупщината, а дейността ѝ се подпомага от секретар на Скупщината – лице със задължително юридическо образование.

Членовете на Скупщината според закона не могат да бъдат привлечени към наказателна отговорност и задържани за изразените от тях мнения, изказани в качеството им на членове на Скупщината, както и за гласуванията си във висшия орган на местно самоуправление и неговите комисии.

Скупщината избира градоначалник на Белград. Кандидатът за градоначалник на града се предлага от председателя на Скупщината. Кандидатът за градоначалник трябва да е член на Скупщината. Той предлага кандидата за заместник-градоначалник, който също трябва да е член на Скупщината.

Градоначалникът представлява град Белград, изпълнява актовете на Скупщината и ръководи града. Градоначалникът е председател на Градското вече.

Градското вече се състои от 13 члена, избирани от Скупщината по предложение на градоначалника. В състава на вechето са – градоначалникът, заместник-градоначалникът и членове избирани от Скупщината на града с тайно гласуване за срок от 4 години.

Градското вече има функции близки до тези на Изпълнителния комитет на градския народен съвет от епохата на социализма в България или на управляващите съвети (хунтите), които се избират от общинските съвети в градовете от Южна Европа (Италия и Испания).

Градското вече предлага на Скупщината проект на Статут на града, надзирава градската управа и избира началника на градската управа.

Началникът на градската управа и неговият заместник се избират от Градското вече с явно гласуване за срок от 5 години. За началник на градската управа може да бъде назначено лице, което задължително трябва да е завършило юридически факултет, да е положило специален изпит и да има най-малко 5 години опит в държавната служба.

Градската управа се занимава с администрирането на града под прекия надзор на Градското вече. Петгодишният мандат на началника на градската управа е в асинхрон с мандатите на Скупщината и вechето (4 години), като очевидната цел на законодателя е да се постигне стабилитет на администрацията при политически

промени. Същевременно се търси и баланс, чрез който местните политически представители да имат възможност да влияят върху дейността на администрацията.

Законът за столицата на Белград предвижда три основни форми за пряко участие на гражданите в местното самоуправление – *гражданска инициатива, събрание на гражданите и референдум.*

Чрез гражданската инициатива гражданите могат да предлагат на Скупщината промени в актовете на града, като за целта е необходимо да бъдат събрани най-малко 30 000 подписа на граждани.

На общи събрания гражданите могат да поставят определени въпроси на вниманието на органите и службите на града, като последните са длъжни да предприемат съответните действия в срок от 60 дни от провеждането на общото събрание.

Местни референдуми могат да се провеждат по инициатива на най-малко 10 % от избирателите.

Законът предвижда възможността в град Белград да се установява институцията на *граждански защитник (местен омбудсман)*. Институцията следва да защитава правата и законните интереси на гражданите на Белград пред органите и службите на града. Функциите на гражданския защитник и процедурата за неговия избор се уреждат в Статута на града или в други актове.

БЕРЛИН

Конституция на Берлин

(Verfassung von Berlin)

Конституцията на Берлин е приета на 8 юни 1995 г. и одобрена на референдум от жителите на Берлин на 22 октомври 1995 г.

Конституцията на Берлин се състои от *Преамбюл и девет раздела, както следва: "Общи положения", "Основни права: цели на града", "Представителство на гражданите", "Управление", "Законодателство", "Административен апарат", "Администрация на правосъдието", "Финанси", "Преходни и заключителни разпоредби"*.

Още в Преамбюла е посочена *общата цел на Конституцията*: защита на свободата и правата на всеки индивид, подкрепа на демократичния обществен и икономически ред и служба на социалния прогрес и мира.

Според "Общите положения" Берлин едновременно има статута на германска провинция и на град. Управлението се осъществява от Камара на представителите, Сенат и администрация, включваща в себе си и районните администрации, носещи отговорност за Берлин като община, асоциация от общини и провинция.

От 1 януари 2001 г. бройката на Берлинските райони е намалена от 23 на 12. Законът определя техните наименования, като постановява принципното положение, че броят на районите и техните граници се определят от закона.

В общите положения се регламентират *знамето, герба и печата на града*. Върху тях трябва да е изобразен символът на Берлин – мечката. Цветовете на знамето на Берлин са бяло и червено.

Законът продължава с раздела *"Основни права: цели на града"*.

Разписани са основните човешки права на гражданите на Берлин. Особено внимание е отделено на правата на хората с увреждания, децата и жените. Местната общност следва да защитава и да се грижи за жената-майка. Мъжете и жените на Берлин трябва да имат възможността да се грижат за децата си и възможността да съчетават тази грижа със своята професионална реализация и участие в публичния

живот. Самотните родители от двата пола, както и бременните жени и жените след раждане, следва да имат специална защита при упражняването на трудовата си дейност. Децата, родени извън брака, трябва да имат възможности за физическо и духовно развитие и място в обществото, което не се различава от това на децата, родени по време на брак.

Провинция Берлин е длъжна да осигурява социална сигурност за своето население. Град Берлин и неговите служби трябва да създават и поддържат социална инфраструктура за обгрижване на възрастните хора, болните, хората с уврежданията и хората, нуждаещи се от дългосрочна грижа.

Градът гарантира правото на жилище за своите жители. Градът е задължен да строи и поддържа отговарящи на съвременните условия жилища, особено за хората с нисък доход.

Гарантирана е религиозната свобода. Всяко подбуждане към и/или изразяване на омраза на религиозна, расова или етническа основа се преследва от закона.

Провинциалната власт осигурява специална защита на околната среда и природосъобразния начин на живот.

Спортът е част от живота, която си струва да бъде насърчавана и защитавана. Членовете на всички групи от обществото трябва да имат възможност да се занимават със спорт.

Всеки има право самостоятелно и заедно с други граждани да отправя питания, предложения и жалби до отговорните институции, в частност и до Камарата на представителите, Сената, районните асамблеи и районните администрации.

Раздел трети е посветен на представителството на гражданите.

Камарата на представителите е представителният орган на берлинчани, който се избира от тях за срок от 4 години. Тя се състои от най-малко 130 представители. Членовете на Камарата на представителите са независими в своята дейност и решават обществените въпроси, ръководейки се от своята съвест.

Берлинските градски представители се избират на общи, равни, тайни и преки избори. В Камарата на представителите не могат да влизат политически партии, които са спечелили по-малко от 5 % от всички гласове на берлинчани, с изключение на кандидати на такива партии, които са спечелили изборите в съответния избиращ район. В изборите могат да участват всички германци, навършили 18 години в деня на изборите и които имат местожителство най-малко три месеца на територията на Берлин преди датата на изборите.

Камарата на представителите осъществява своята дейност на базата на собствени правила и процедури. Камарата избира от своя състав председател, заместник-председатели и членове на председателството на Камарата.

Председателят на Камарата ръководи нейната дейност и я представлява.

Дейността на Камарата на представителите се подпомага от *комисии*. Комисиите заседават на открити заседания.

Членовете на Камарата на представителите могат да изискват на техните заседания да присъстват членове на Сената. По искане на представителите на Камарата, членовете на Сената вземат отношение по обсъжданите въпроси.

Преди приемането на дневния ред, управляващият кмет или негови представители могат да отправят обръщение към представителите по въпроси от дневния ред. Членовете на Камарата на представителите могат да изискват информация и доклади, свързани с управлението от управляващите органи на провинция Берлин.

От своя страна Сенатът е длъжен да информира Камарата на представителите за изпълнението на важните общински проекти, включително и по въпроси свързани с ЕС и участието на провинция Берлин в тях. Проектите на договори подлежат на предварително одобрение преди тяхното подписване от Сената.

За работата си в Камарата на представителите, представителите на Берлин получават адекватно възнаграждение, а в допълнение те ползват и безплатно публичният транспорт в Берлин.

Раздел четвърти регламентира управлението на Берлин.

Функциите по управление на Берлин се осъществяват от *Сената*. Сенатът се състои от управляващия кмет и от още максимум осем членове на Сената.

Управляващият кмет се избира с абсолютно мнозинство от членовете на Камарата на представителите. Ако при първото гласуване не се постигне абсолютно мнозинство се провежда второ гласуване. Ако и при него не се постигне абсолютно мнозинство, се провежда трето гласуване, при което за спечелил се счита кандидатът, спечелил най-много гласове.

Сенаторите се назначават и освобождават от управляващия кмет. Двама от тях се назначават от управляващия кмет за заместник-кметове.

Членовете на Сената могат да се откажат от заеманата длъжност по всяко време. По принцип техният мандат е обвързан с този на управляващия кмет. По искане на

новоизбрания управляващ кмет обаче, членовете на стария Сенат са задължени да изпълняват функциите си до назначаване на нов Сенат.

Отношенията между управляващия кмет и Камарата на представителите са подобни на отношенията между министър-председател и парламент. Камарата на представителите може да провежда процедура по вот на недоверие на управляващия кмет.

Управляващият кмет е официалният представител на Берлин. Той е глава на Сената и председателства неговите заседания.

Управляващият кмет определя управленската политика. Тя подлежи на одобрение от Камарата на представителите.

Управляващият кмет наблюдава и координира градското управление. Съобразявайки се с общата политика всеки член на Сената управлява своя ресор на своя собствена отговорност.

Раздел пети е посветен на законодателството.

Приеманите актове трябва да бъдат законосъобразни. Проекти на актове могат да се предлагат от членовете на Камарата на представителите, от Сената или чрез петиции за референдум. Проектите на актове трябва да бъдат съобщавани на местната общност преди да бъдат разглеждани. Всеки проект на акт се обсъжда на две четения. По искане на председателя на Камарата на представителите или на Сената, може да се проведе и трето четене.

Приетите актове се подписват от председателя на Камарата на представителите и се обнародват от управляващия кмет в двуседмичен срок.

Всички граждани на Берлин имат право да внасят свои предложения в Камарата на представителите, свързани с политиката на управление и по конкретни проблеми. Подобни граждански инициативи трябва да бъдат подкрепени от най-малко 20 000 берлинчани, които са на възраст над 16 години. Представителите на подобни граждански инициативи имат правото да бъдат изслушвани от съответните компетентни комисии на Камарата на представителите.

Петициите за провеждане на референдум могат да целят приемането на нови, допълнението на стари или отмяната на актове на провинция Берлин. Съществува ограничението, че в рамките на законодателния период по един и същ въпрос е допустимо разглеждането на само една петиция. Недопустимо е разглеждането на петиции за референдум, свързани със Закона за бюджета на Берлин, заплатите и

пенсиите на администрацията, общинските такси, таксите събирани от общинските корпорации, както и по въпроси от персонален характер.

Ако петицията за провеждане на референдум събере необходимите гласове в Камарата на представителите, референдумът се провежда в 4-месечен срок. Срокът може да се удължи до 8 месеца, за да се съчетае с процедурата по провеждане на някакви други избори или провеждането на друг референдум с оглед бюджетни икономии.

Петициите за референдуми трябва да бъдат подкрепени с подписите на най-малко 20 000 граждани, които имат право да гласуват в изборите за Камара на представителите. По определени въпроси петициите трябва да бъдат подкрепени с подписите на най-малко 50 000 избиратели.

Членовете на Сената и районните власти могат да издават актове в определени от закона случаи. Тези актове подлежат на нотификация от Камарата на представителите.

Шестият раздел е озаглавен “Административен апарат”.

Според чл. 66 на Конституцията на Берлин “административният апарат трябва да бъде организиран по небюрократичен начин, в демократичен и социален дух и в съгласие с Конституцията и закона”.

Сенатът е длъжен чрез централния административен апарат на Берлин да се занимава с въпросите, които касаят целия град, или които изискват незабавно действие, произтичащо от техния специфичен характер.

Всички други дейности се изпълняват от районната администрация. Сенатът може да дава общи насоки за дейността на районните администрации. Той е длъжен да следи за законосъобразността на действията и актовете на районните администрации.

Сферите на компетентност между Сената и районните администрации са разграничени по силата на закона. Сенатът може да делегира изпълнението на свои функции на районните администрации, като в този случай назначава специалист, който да надзирава тяхното изпълнение. Публични служители от районната администрация могат да бъдат обучавани за изпълнението на подобни супервайзърски функции.

Районните администрации според Конституцията на Берлин трябва да имат способността да вземат отношение по фундаменталните въпроси на администрацията и законодателството на Берлин. За тази цел, най-малко веднъж

месечно се организират съвместни срещи – Съвет на кметовете, на които се провеждат дискусии между управляващия кмет на Берлин и кметовете на райони (или заместник-кметовете, ако кметовете на райони не могат да присъстват).

Във всеки район се избира *районна асамблея*. Районната асамблея избира членовете на ръководството на района. Районните асамблеи се избират по същото време и по същия ред и начин, по който се избира Камарата на представителите. Те се състоят от 55 члена, като места получават политическите партии, получили повече от 3 % от гласовете.

Районните асамблеи са орган на местното самоуправление в районите. Те трябва да контролират работата на районната администрация, да вземат решения в рамките на бюджета на района и да решават други въпроси от тяхната компетентност.

Дейността на районните асамблеи се подпомага от *комисии*. Комисиите се състоят от членове на районния съвет и от представители на гражданите, които не са районни съветници. Последните се избират от районната асамблея и тяхната дейност е почетна и на обществени начала.

Ръководството на района се състои от районен кмет и районни съветници, един от които се избира за заместник-районен кмет. Районните съветници се номинират от различните политически групи в районната асамблея според политическата им тежест в органа.

Ръководството на района осъществява административната власт. Дейността му се подпомага от районната администрация. Всеки районен съветник от районното ръководство отговаря за определен ресор от управлението на районната администрация. Районният кмет упражнява общ контрол върху дейността на районните съветници. Евентуално възникнали различия между тях в процеса на управление се разрешават на заседания на районното ръководство.

Отделни членове на районното ръководство могат да бъдат предсрочно освобождавани с мнозинство от две трети от членовете на районната асамблея.

Всички назначения, премествания и уволнения в публичните служби се осъществяват от Сената. Това право би трябвало според закона да се прехвърли и на районните ръководства, имайки предвид тяхната самостоятелност.

Сенатът е длъжен да осъществява баланс при назначенията, преместванията и уволненията на общинските служители на районно и на централно ниво. Кадровата политика се осъществява на основата на споразумения между различните политически групи в общината, като Сенатът има право да не се съобрази със

споразумение между политическите сили, което според него нарушава баланса в общинската администрация.

Раздел седми е озаглавен “Администрация на правосъдието”.

Професионалните съдии се назначават от Сената, като се вземат предвид личните им качества и професионалният им опит в областта на правосъдието. Председателят на *Висшия регионален съд* се избира от Камарата на представителите по предложение на Сената.

Камарата на представителите с мнозинство от 2/3-ти избира и Конституционен съд на провинция Берлин. *Конституционният съд* се състои от девет членове – трима, от които са действащи професионални съдии и три лица, които имат необходимия опит и квалификация, за да бъдат съдии.

Конституционният съд на Берлин: дава тълкувания на Конституцията на Берлин; установява съответствието (несъответствието) на провинциалното законодателство с Конституцията на Берлин; произнася се по спорове за компетентност между районите на Берлин и централната администрация; изпълнява и други функции, възложени му от закона.

Раздел осми е посветен на финансите.

Подробно се регламентират дейностите, свързани с общинското финансиране и бюджетиране – организация, администриране, управление.

Регламентирана е дейността на *независимата служба за одит* на Берлин. Тя се оглавява от председател, който се избира от Камарата на представителите с мнозинство от нейните членове, по предложение на Сената. Службата за одит прави преглед на финансовата дейност на Берлин, като нейната основна цел е да дава аргументирани становища дали като цяло публичните финанси се управляват правилно и ефикасно. Службата за одит изготвя годишен доклад за дейността си, който представя на Камарата на представителите и за който се информира Сената.

Камарата на представителите и Сената могат да възлагат на службата за одит извършването на специални и извънредни одити по важни въпроси.

Последният раздел на Конституцията на Берлин е разделът “Преходни и заключителни разпоредби”.

Според тях провинция Берлин може да си сътрудничи в съответствие със законодателството с другите провинции на федералната република, в резултат на което да установява съвместни органи на управление, институции и фондации.

Провинция Берлин може да формира общ съюз с провинция Бранденбург. Това може да стане с подписването на договор между двете провинции. Подписването на такъв договор трябва да се предхожда от решения на двете провинциални камари на представителите, взети с мнозинство не по-малко от 2/3-ти от членовете им и след провеждането на референдум. Договорът може да предвиди властта на двете провинциални камари да се делегира на общи за двете провинции органи.

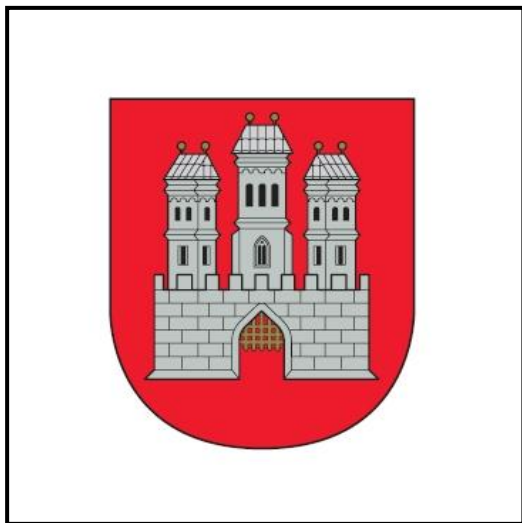
Друга преходна разпоредба постановява, че разпоредбите на Конституцията на Берлин по никакъв начин не могат да бъдат пречка за премахването на последиците от национал-социализма и милитаризма.

Допълнения в Конституцията на Берлин могат да се правят с мнозинство от най-малко от 2/3-ти от членовете на Камарата на представителите, като определени изменения и допълнения изискват и провеждането на референдум.

БРАТИСЛАВА

Статут на столицата на Словашката република – Братислава

(Štatút hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy)

Законът за столицата на Словашката република – Братислава се състои от десет части, както следва: първа част – “Правно положение на столицата”; втора част – “Самоуправление на столицата”; трета част – “Самоуправление на районите”; четвърта част – “Разделение на автономните компетенции”; пета част – “Разделение на делегираните задачи на държавното управление”; шеста част – “Основни активи и собственост на районите”; седма част – “Бюджет”; осма част – “Символи

на столицата и използването им”; девета част – “Почетно гражданство, награда на столицата и публична благодарност за заслуги”; десета част – “Заклучителни разпоредби”.

Законът започва с преамбюл, описващ предмета на закона. Според него *статутът на столицата* на Словашката република – Братислава урежда подробностите, отнасящи се до правното положение, правомощията и функциите на органите на самоуправлението на столицата на Словашката република - Братислава, органите на самоуправлението на градските райони и отношенията между тези органи, учредяването и задачите на органите на Столична община и на органите на местните съвети, разделението на функциите на самоуправлението и на спуснатите от държавното управление задачи между столицата на Словашката република Братислава и районите, имуществения статут и стопанисването на активите на столицата и районите, описанието и използването на символите на столицата и начина на присъждане на почетно гражданство на столицата на Словашката република Братислава, Наградата на столицата на Словашката република Братислава и изказването на публична благодарност за заслуги.

В първата част са регламентирани основни положения, свързани със статута на Братислава и разделението на нейната територия.

Като столица Братислава е седалище на президента, парламента и правителството на Словашката република. Тя трябва да участва в създаването на необходимите

условия за функционирането на централните органи на държавното управление и да създава условия заедно с държавните органи за дейността на посолствата на чуждите държави, на институциите на ЕС и на международните институции, както и за осъществяването на дейността на културните и информационни центрове на други държави в Словакия.

Според “Общите положения” централните ведомства са длъжни да съгласуват стратегиите си за икономическо и социално развитие със столицата по въпросите, които я засягат. Същото задължение съществува и за столицата Братислава, когато изработва свои стратегии, които имат отношение към дейността на централните държавни органи.

Според “Общите положения” столицата Братислава е самостоятелна териториална и административна единица, която има статут на юридическо лице, собствени приходи и имущество, което ѝ е поверено. Районите на Братислава също имат статут на юридически лица.

Територията на Братислава се състои от 20 кадастрални участъка. Територията на столицата е разделена административно на 17 района в съответствие със специална наредба, приета от Съвета на столичната община.

Втората част на закона е посветена на самоуправлението на Братислава.

Съветът на столичната община на Братислава е представителният орган на жителите на Братислава и орган на местното самоуправление, който взема решения по най-важните въпроси от общоградски характер. Състои се от 80 съветници, избирани от жителите на Братислава, в преки избори за 4 годишен мандат.

Кандидатите за съветници се борят за мандата си в някой от районите на Братислава. За целта най-малко 65 дни преди датата на провеждане на изборите, се определя броят на градските съветници, който всеки от районите ще излъчи в съвета на Столичната община. Мандатите се определят според процентното отношение на жителите на съответния район спрямо общия брой на жителите на столицата, като всеки район трябва да има възможност да излъчи поне един градски съветник.

Избраният за градски съветник може да бъде едновременно и съветник в някой от районите на Братислава, както и кмет на район. Положението на градския съветник обаче, е несъвместимо с длъжността кмет на столицата, служител в нейните органи на управление или член на управителен орган на бюджетна организация на Братислава.

Съветът на столичната община на Братислава има следните правомощия: приема решения и одобрява статута на столицата и неговите допълнения; определя принципите за управление и разпореждане с общинското имущество, както и с държавната собственост, която е предоставена на общината; определя принципите на политиката, свързана с възстановяването и опазването на околната среда; одобрява бюджета на столицата и промените в него; контролира разходването на общинския бюджет и одобрява отчета за изпълнение на общинския бюджет; одобрява благоустройствения план на Братислава и на отделни зони на града, както и общоградската концепция за развитието на отделните общински сфери; приема решения, свързани с местните данъци и общоградски местни такси, съобразявайки се със специалните разпоредби на законодателството; обявява провеждането на местен референдум; създава и закрива целеви фондове; създава, закрива и контролира дейността на общински бюджетни организации и назначава и освобождава техните директори, по предложение на кмета на Братислава; приема решения за участието на общината в търговски дружества и други юридически лица, одобрява имущественото участие на столицата в такива лица, одобрява представителите на Братислава в техните контролни органи; приема решения за сдружаване на общината; определя организацията на градската управа на Братислава и определя заплатата на кмета и на градския ревизор; одобрява споразумения за международно сътрудничество на Братислава и за членството на Братислава в международни сдружения; одобрява редът, по който се изплащат възнагражденията на общинските служители и градските съветници; приема решения за създаването, преструктурирането и заличаването на районите на Братислава при спазване на разпоредбите на специалното законодателство; приема решения за създаването на градска полиция на Братислава в съответствие със специалните разпоредби на законодателството; утвърждава организационната структура на Противопожарния и спасителен отряд на Братислава и съгласува назначението на командира на отряда; избира и освобождава градския ревизор; избира и освобождава заместник-кметовете; по предложение на кмета на Братислава назначава и освобождава началника на градската полиция; създава временни и постоянни комисии към столичната община и определя техните правомощия; именува улиците и другите публични пространства по предложение на съответните райони; присъжда почетно гражданство на столицата на Словашката република – Братислава и награда на столицата на Словашката република – Братислава.

Кметът на Братислава е орган на местната изпълнителна власт, който представлява столицата. Той управлява имуществото на Братислава, работодател е на общинските служители и изпълнява функциите на административен орган.

Кметът на столицата има право да носи общинските инсигнии – почетни знаци на градоначалника – кметска верига и кметски жезъл.

Кметът на Братислава се избира пряко от жителите на Братислава и неговата длъжност е несъвместима с длъжностите на кмет на район, градски съветник, районен съветник, служител от столичната администрация, член на управителен орган на бюджетна организация на Братислава, както и с други длъжности, предвидени в специални разпоредби.

Кметът на Братислава: свиква и ръководи заседанията на съвета на столичната община на Братислава и на градския съвет и подписва техните решения; подписва нормативните актове на Братислава; осъществява административното управление на столицата; представлява столицата пред трети лица; подписва договорите от името на Братислава; прави промени в бюджета на Братислава в рамките на правомощията му, определени от Съвета на столичната община; представя на Съвета на столичната община предложения за избор на заместник-кметове и предложения за назначаване и освобождаване на началник на градската полиция и на директорите на бюджетни организации на Братислава; назначава и освобождава директора на градската управа; определя заплатите и възнагражденията на директорите на бюджетни организации и на началниците на градската администрация; учредява свои съвещателни органи; изказва публична благодарност за заслуги; дава предварително съгласие за прехвърляне на собственост върху недвижимо имущество, управлявано от район на Братислава; дава предварително съгласие за сключване на договор между район на столицата и трето лице за извършване на определени обществени дейности.

В неотложни случаи кметът на Братислава може да изझे някои от компетенциите на районите, свързани с изпълнението на задачи на държавното управление, делегирани на столицата. В тези случаи решенията на кмета подлежат на утвърждаване на най-близкото заседание на Съвета на столичната община на Братислава. Ако решението не бъде потвърдено, то губи правна сила.

Заместниците на столичния кмет управляват ресори, определени от кмета на Братислава. Един от тях се назначава на длъжността – първи заместник-кмет, който замества кмета при негово отсъствие.

Първият заместник-кмет, когато замества кмета, има неговите правомощия без тези да спира изпълнението на определени решения на градския съвет, както и да предлага освобождаването и назначаването на ръководни длъжностни лица от администрацията.

Градската управа изпълнява професионални административни и организационни функции, свързани с изпълнението на задачите на органите на столицата. Начело на градската управа стои *директор*, който се назначава и освобождава от кмета на Братислава.

Третата част на закона е посветена на самоуправлението на районите.

Съветът на районната община е представителен орган на жителите на градския район и негов орган на местно самоуправление. Съветниците в районната община се избират от гражданите на района чрез преки избори, за срок от 4 години. Броят на съветниците на районната община е както следва: в градски район до 3 000 жители – от 9 до 13 съветници; над 3 000 до 20 000 жители – от 11 до 30 съветници; над 20 000 – от 31 до 60 съветници.

Съветът на районната община има функции и правомощия подобни на тези на Съвета на столичната община на Братислава, но за съответния район.

Съветът на районната община може да изисква от Съвета на столичната община на Братислава да разгледа въпроси от общоградски характер, които касаят интересите на съответния район. Съветът на районната община може да предлага на Съвета на столичната община на Братислава и съответен проект на решение по въпроса. Столичният кмет е длъжен да представи искането на районната община за разглеждане на най-близкото заседание на Съвета на столичната община на Братислава.

Съветът на столичната община може да приеме решение различно от проекторешението предложено от районната община. В този случай е необходимо мнозинство от 3/5 от присъстващите съветници.

Кметът на района се избира от жителите на района в преки избори. Той е изпълнителен орган на местното самоуправление на ниво район и има функции подобни на столичния кмет, но на районно ниво.

Организацията на дейността на местната изпълнителна власт и взаимоотношенията със съвета на района са подобни на тези на столично ниво.

Четвъртата част на закона е посветена на разделението на компетенциите между столицата и градските райони на Братислава.

Подробно и изчерпателно е описано разпределението на компетенциите между столичното и районното ниво в сферите на благоустройството, туризма, социалното дело, здравеопазването, културата, образованието, противопожарната охрана, опазването на околната среда и управлението на отпадъците, топлоенергетиката,

гражданската отбрана на населението, управлението при кризи, защитата на потребителите, местните данъци и такси.

Петата част е посветена на разпределението на компетенциите между столичното и районното ниво, но при изпълнението на делегирани от държавата функции в сферата на социалните въпроси, културата, физическото възпитание, образованието, противопожарната охрана, териториалното планиране и строителството, здравеопазването, защитата на околната среда и управлението на отпадъците, защитата от наводнения, поддържането на наземните комуникации и други.

В шеста част са описани основните активи и собствеността, която управляват районите, а седма част е посветена на управлението на бюджета на Братислава.

Осма част на закона регламентира символите на столицата и тяхното използване – гербът на Братислава, знамето на Братислава, печатът на Братислава и символите на отделните градски райони.

Деветата част е свързана с удостояването с почетно гражданство, предоставянето на награда на столицата, изказването на публична благодарност за обществени заслуги.

Последната десета част съдържа заключителните разпоредби на закона.

ВАРШАВА

Закон за устройството на столичния град Варшава

(Ustawa Warszawska)

Законът за устройството на столичния град Варшава е приет на 15 март 2002 г. С него се извършва реформа в органите на местно самоуправление и административно-териториалното устройство на Варшава. До тогава на базата на Закона за устройството на столичния град Варшава от 25 март 1994 г. във Варшава са функционирали самостоятелни общини, организирани в комунален съюз. Към комуналния съюз е съществувала управа, която е координирала общинските дейности.

Законът подробно регламентира механизмите, чрез които столицата на Полша преминава към новите форми на местно самоуправление и административно-териториално устройство: трансформация на общинското имущество; преназначаване на общинските служители; преобразуване на комуналните предприятия на Варшава (Чистота, ВиК, Топлофикация, Градско автобусно предприятие, Варшавски трамваи, Варшавско метро) в еднолични търговски дружества на столичния град Варшава. Уреждат се и въпросите, свързани с бюджетните взаимоотношения и правоприемството по съдебни и административни производства, страна по които са били досегашните варшавски общини. Регламентирани са механизмите и процедурите за провеждане на избори и конституиране на нови органи на местно самоуправление.

Още в чл. 1 на новия закон се казва, че *столицата на Република Полша* – столичният град Варшава, е община, която има и статут на околия. Според закона наименованието на Варшава може да се изписва и със съкращение – “ст.гр. Варшава” – столичен град Варшава.

Герб на столичния град Варшава е изображението на сирена, направено по начин, определен в Устава на столичния град Варшава.

Органът на местно самоуправление на столичния град Варшава е *Съветът на столичния град Варшава*, който се състои от 60 съветника, избирани от населението.

Според закона столичния град Варшава освен задачите, свързани с осъществяването на общинското и околийско самоуправление, изпълнява и функции, произтичащи от столичния характер на града.

Столичният град Варшава трябва да осигури условията, необходими за функционирането на върховните и централни органи на Полската държава, функционирането на чуждите дипломатически представителства и консулски служби, както и на представителствата на международните организации; посещането и приемането на чуждестранни делегации; функционирането на публична инфраструктура от значение за изпълнението на столичните функции на града. Тези функции се възлагат от държавната администрация за изпълнение от столичния град Варшава.

Механизмите, по които се осъществява местното самоуправление във Варшава според закона следва да се регламентират в Устав на столичния град Варшава, приет от Съвета на столичния град Варшава. Проектът на Устав според закона се гласува едва след като се получи мнението на съветите на столичните райони. В случай, че районен съвет не изрази мнение в 14-дневен срок от получаване на проектопредложението, се счита, че законното изискване за получаване на мнение е изпълнено. Проектоуставът на столичния град Варшава подлежи на съгласуване и с председателя на Министерски съвет на Република Полша. Съгласуването на проектоустава с министър-председателя се извършва в срок не по-дълъг от 40 дни от датата на неговото представяне. Ако председателят на Министерски съвет на Република Полша не изрази становище в този срок, Уставът се смята за съгласуван. В случай, че бъдат установени пропуски, министър-председателят може да върне проектоустава за повторно разглеждане от Съвета на столичния град Варшава, като определи срок за отстраняване на пропуските.

Според закона в столичния град Варшава задължително се създават “помощни структури” – *райони на столичния град Варшава*. Районите се създават, реструктурират и премахват на основата на решения, приети от Съвета на столичния град Варшава. Тези решения трябва задължително да се предхождат от провеждането на консултации с жителите на съответните райони. Жителите на варшавските райони могат да инициират приемането на решения за създаване, реструктуриране и премахване на отделни райони.

Според закона измененията в административно-териториалното устройство на районите на Варшава, влизат в сила от началото на следващата година (1-ви януари), а в годините, в които се провеждат избори за общински съвети, могат да настъпят и от датата на изборите.

Съветът на столичния град Варшава приема уставите, по които осъществяват дейност отделните райони на Варшава. В съответния устав се определя наименованието на района, неговите граници, задачи и компетенции, а също така правилата и реда на функциониране на неговите органи.

С отделни решения Съветът на столичния град Варшава може да възложи на районите на Варшава изпълнението на отделни общински и околийски задачи и компетенции, както и изпълнението на функции, възложени от държавата на столичния град Варшава. Може да бъде възложено и изпълнението на задачи, свързани с реализирането на споразумения, сключени между различните местни власти.

Районният съвет е разпоредителен и контролен орган на района. Изпълнителен орган е управата на района.

Районните съветници се избират пряко от населението, като изборите за районни съвети се провеждат заедно с изборите за Съвет на столичния град Варшава.

Дейността на районния съвет се ръководи от председателя на районния съвет. В заседанията на районните съвети могат да участват със съвещателен глас и съветниците от Съвета на столичния град Варшава.

Районният съвет избира *районна управа* в състав от 3 до 5 души, като закона определя, че в райони с население до 100 хил. жители, районната управа наброява трима души. В състава на районната управа влиза кметът на района, неговият заместник или заместници и останалите членове на управата.

Изборът на *кмета на района* се провежда чрез тайно гласуване в районния съвет, с абсолютно мнозинство на гласовете. Останалите членове на управата се избират по предложение на кмета с обикновено мнозинство на гласовете, отново чрез тайно гласуване. Ако в 30-дневен срок от датата на първото заседание на районния съвет не бъде избрана районна управа, кметът на столичния град Варшава не по-късно от 14 дни назначава районна управа, включително и кмет на района.

Според закона кметът на района може да бъде отзован. Това може да стане по предложение на кмета на столичния град Варшава или по искане на не по-малко от $\frac{1}{4}$ от членовете на районния съвет, чрез тайно гласуване, с абсолютно мнозинство на гласовете. Отзоваването на районния кмет е равнозначно на отзоваване на цялата районна управа.

Районният съвет може да отзове и отделен член на управата по предложение на районния кмет, на кмета на столичния град Варшава или по искане на не по-малко

от $\frac{1}{4}$ от законния състав на районния съвет, с обикновено мнозинство на гласовете, чрез тайно гласуване.

Според закона на ниво варшавски район се решават следните местни въпроси: поддържане и експлоатация на общинския сграден фонд; поддържане на заведенията на просветата и възпитанието, културата, социалната помощ, отдиха и почивката, спорта и туризма, в обхват, определен в Устава на град Варшава и други решения на Съвета на столичния град Варшава; задачи, свързани със здравеопазването, в обхват, определен в Устава на града и други решения на Съвета на столичния град Варшава; поддържане на зелени площи и пътища с местно значение, отново в обхват, определен в Устава на града и други решения на Съвета на столичния град Варшава; поддържане и експлоатация на районни административни обекти; упражняване на надзор над организации от по-ниска степен, създадени на територията на района; предприемане по собствена инициатива на дейности за задоволяване на колективни потребности на местната общност от района.

Районите на Варшава осъществяват финансовата си дейност на базата на Бюджетното постановление на столичния град Варшава. Към това постановление съществува приложение за отделните райони, което според закона е негова неразделна част. В приложението се определят средствата, които се предоставят на разположение на съответните райони за изпълнение на техните функции. Приемането на Бюджетното постановление от Съвета на столичния град Варшава задължително се предхожда от предаварителни консултации с районите на Варшава.

Законът гарантира размера на финансовите постъпления за районите на Варшава. Според него финансовите средства, които се предоставят на разположение на районите, не могат да бъдат по-малки от планираните в бюджета на столичния град Варшава доходи, представляващи: 100 % от постъпленията от територията на съответния район на данъци върху имоти, данъци върху транспортни средства, земеделски данък, горски данък, местни такси; 70 % от постъпленията от имуществото на столичния град Варшава, което се намира на територията на съответния район; 100 % от постъпленията от други доходи на столичния град Варшава, събирани от района в резултат на изпълнение на възложени му функции.

На района задължително се предоставят и допълнителни финансови средства: дял от парите, предоставяни на столичния град Варшава от държавния бюджет, в степен, пропорционална на задачите, които се изпълняват от съответния район; средства за реализация на собствени инвестиции и за изпълнение на собствени проекти – тези средства се съгласуват предварително между кмета на столичния

град Варшава и районните кметове; изравнителни субсидии (компенсационни разходи) за съответния район, които се определят ежегодно от Съвета на столичния град Варшава.

Финансирането на варшавските райони според закона следва да отчита необходимостта от осигуряване на ефективна общинска децентрализация, равномерно развитие на всички райони и осигуряване на максимална възможност за задоволяване на потребностите на местните общности. Законът въвежда принципното положение, че прехвърлянето на общински задачи за изпълнение от районите, следва да се извършва задължително с осигуряването на необходимите средства за тяхната реализация.

ВИЕНА

Конституция на Виена

(Verfassung der Bundeshauptstadt Wien)

Според законодателството град Виена има специален статут, произтичащ от обстоятелството, че той е едновременно *федерална столица* – седалище на централните държавни органи на Република Австрия, *федерална провинция* – една от деветте провинции, от които е съставена Австрия и *община*, в която се осъществява местното самоуправление.

Най-висшата власт в град Виена е *Виенският градски съвет*. Той се избира на общи, преки и тайни избори от жителите на Виена. Състои се от 100 члена, избрани по пропорционалната избирателна система. Градският съвет на Виена в същото време изпълнява и функциите на парламент на провинция Виена.

Градският съвет: избира кмета на Виена, заместник-кметовете и членовете на Градския сенат; одобрява договорите и съглашенията, сключвани от името на Виена; приема отчета на бюджета на Виена. Градският съвет на Виена одобрява и двата основни документа, регламентиращи дейността на града, а именно Процедурните правила и Разпределението на компетенциите в градската администрация, които се подготвят от кмета на Виена. Той изпълнява и функции, свързани с определянето на местни данъци и такси; управлението на недвижимата собственост; отпускането на заеми; издаването на строителни разрешения за ново строителство и други.

Градският съвет на Виена може да делегира някои от своите компетенции на други органи на градското управление, както и на органи на местно самоуправление на районно ниво.

Заседанията на Градския съвет може да се свикват от кмета на Виена, както и по искане на $\frac{1}{4}$ от неговите членове. Градският съвет избира най-малко три, но не повече от шест лица, които да председателстват неговите заседания. Кметът също

може да бъде избран за председателстващ на заседанията на Градския съвет, ако е член на Градския съвет.

Градският съвет на Виена избира *Сенат на град Виена* – колективното тяло, което управлява Виена. Сенатът се състои от минимум девет, но не повече от петнадесет членове.

Кметът е глава на Сената и ръководи неговите заседания. Членовете на Сената се избират от Градския съвет, пропорционално на политическото представителство в Градския съвет.

Според Конституцията на Виена членовете на Сената могат да бъдат членове на Сената с изпълнителски функции (с портфейл) и такива – без изпълнителски функции (без портфейл). Членовете на Сената с портфейл са натоварени с управлението на конкретни общински ресори, докато членовете на Сената без портфейл участват в работата на градския Сенат, в неговите обсъждания и гласувания, но не са натоварени с управлението на определена общинска сфера.

Сенатът на Виена приема решения по важните въпроси свързани с администрирането на града. Той подпомага дейността на Градския съвет по всички въпроси, по които трябва да се вземе съответно решение.

Сенатът: предлага номинациите на членовете на Сената с портфейл; назначава главния изпълнителен директор на Виенската градска администрация; има представителни функции по отношение на определени инстанции; одобрява подаването на жалби до административния и конституционния съд; приема решения от компетентността на Градския съвет при наличието на извънредни ситуации, когато трябва да се действа спешно; изпълнява и други функции.

Кметът на Виена се избира от Градския съвет и мандатът му съвпада с този на Съвета. Той може и да не е член на Градския съвет, но трябва да бъде лице, което да отговаря на условията за избор на градски съветник.

Кметът на Виена: свиква заседанията на Градския съвет и председателства градския Сенат; той е едновременно и губернатор на провинция Виена и като такъв ръководи управлението на провинцията; ръководи общинската администрация; като ръководител на общинската администрация той ръководи и координира дейността на членовете на Сената с портфейл, ръководителите на райони и работещите в градската администрация; като губернатор на провинция Виена той има предвидените от закона правомощия; кметът е президент на Виенския училищен борд и председател на различни обществени институции; отговорен е за изпълнението на делегираните на общината държавни функции и отговорности.

Заместник-кметовете могат да бъдат натоварени с изпълнението на определени кметски и губернаторски функции. Главният изпълнителен директор на Виенската градска администрация може да бъде натоварен с изпълнението на кметските функции по отношение управлението на градската администрация.

Дейността на *общинската администрация на Виена* се ръководи от кмета на Виена, главния изпълнителен директор на Виенската градска администрация и от членовете на Сената с портфейл.

Звената на администрацията са обединени в групи с оглед постигането на интегрирана структура на общинското управление. На директно подчинение на главния изпълнителен директор на Виенската градска администрация са четири групи административни звена: група “Стратегии”; група “Правни отношения”; група “Човешки ресурси и вътрешен одит”; група “Организация, безопасност и сигурност”; група “Строителство и технология”; група “Международни отношения”.

Отделно функционират още осем групи от административни служби, които се ръководят от отделните членове на Сената, съобразно определения им ресор: административна група “Интеграция, проблеми на жените, защита на потребителите и персонал”; административна група “Финанси, икономически въпроси, комунални услуги”; административна група “Образование, младеж, информация и спорт”; административна група “Проблеми на културата и науката”; административна група “Обществено здраве и социални въпроси”; административна група “Градско развитие, трафик и транспорт”; административна група: “Околна среда”; административна група “Жилищно настаняване, жилищно строителство и реновиране на фонда”.

Отделните групи общински служби имат висока степен на самостоятелност при уреждане на организационната си структура и изпълнението на своите функции. Евентуално възникнали противоречия в процеса на управлението, между общинските служби и районното ниво, се арбитражат от ресорния член на Сената. Противоречия, възникнали между членове на Градския сенат се решават от кмета на Виена. Негова е и решаващата дума при евентуално възникнали противоречия в процеса на управлението между главния изпълнителен директор на Виенската градска администрация и някои от членовете на Сената с изпълнителски функции.

На по-ниско ниво в йерархията на администрацията се намират *директорите на служби*. Характерно за Виенската община е, че съществуват т.нар. “*групови директори*”, които се назначават, за да координират общински дейности от различен характер, които обаче имат отношението за решаването на определен проблем или прокарването на определена общинска политика.

Съществува и длъжността *“директор на проект”*, който се назначава за изпълнението на конкретен общински проект, например построяването на мост. Виенската градска администрация е добър пример за внедряването на модерни структури на административен мениджмънт. Правят се опити за въвеждане на успешни модели на работна организация, взаймствани от частния бизнес.

От 1977 г. съществува модел, според който членове на общинската администрация могат да бъдат определяни като *“служители със специално назначение”*. Целта е да се формират екипи за изпълнението на конкретни важни общински проекти и да се подобри координацията и работата в екип.

Общинските служители със *“специално назначение”* имат директен достъп до директорите и другите ръководни лица в общината, с оглед ефективно и ефикасно изпълнение на техните функции по реализацията на отделните общински проекти. Те се назначават от кмета и от главния изпълнителен директор на Виенската градска администрация за изпълнението на конкретен общински проект за определен срок.

От юни 1999 г. е реформирана системата на комуналните услуги. Комуналните услуги са изведени от рамките на градската администрация и е образувана холдингова структура с дъщерни дружества, която предоставя услуги в областта на публичния транспорт, топлоснабдяването, погребалните услуги и други. Виенската община притежава 100 % от акциите на комуналния холдинг.

На ниво район функционират местни органи на местно самоуправление. Жителите на съответния район с тайно гласуване и по пропорционалната избирателна система избират *районен съвет*.

Районният съвет в районите с население до 50 хил. жители е в състав от 40 члена. Районите с население над 50 хил. души избират допълнително по още двама районни съветници на всеки допълнителни 4 000 души население. Районният съвет се състои от максимум 60 члена, независимо от броя на населението на района. Районните съветници се избират едновременно с членовете на Градския съвет и имат 5-годишен мандат.

Заседанията на районния съвет са публични. Към районния съвет функционират три *комитета*: по финанси, по строителство и по околна среда. Съставът на комитетите се избира от районния съвет, като броят на членовете не може да е по-малък от 10 члена или повече от 15. Съставът трябва да е съобразен с политическото представителство в районния съвет. Всеки комитет избира от членовете си председател и двама заместник-председатели.

Районният съвет може да създава и *комисии* за проучването и решаването на конкретни проблеми. Съставът на комисиите е от най-малко 6 члена, избирани от районния съвет. Комисиите докладват резултатите от своята работа пред районния съвет и пред комитетите на районния съвет.

КИЕВ

Закон за столицата на Украйна - "градът-герой" Киев

(Закон Украйна "Про столицю України – місто-герой Київ")

Законът започва с дефиниране на неговата *цел*, а именно определяне на *специалния статут на град Киев като столица на Украйна и произтичащите от това последици за местното самоуправление.*

Подробно са изведени *отликите* на Киев от другите градове в Украйна, произтичащи от статута му на столица на държавата – *политически и административен център, седалище на централните органи на държавна власт; духовен, културен, исторически и научен център на Украйна; град, в който са разположени дипломатическите представителства на чуждите държави в Украйна и представителствата на международните организации.*

Законът регламентира *административно-териториалното устройство* на Киев.

Специален член от закона е посветен на *символиката* на града и неговите райони – *герб, знаме, други символи.*

Подробно са дефинирани *функциите*, които Киев изпълнява като столица на Украйна.

Отделна глава от закона е посветена на местното самоуправление – регламентирана е системата, по която функционира местното самоуправление и основните форми на местно самоуправление в Киев. Описани са органите на местно самоуправление и на общинската изпълнителна власт.

Друга глава регламентира материалната и финансова основа на местното самоуправление в Киев – основни принципи за формирането на материалната и финансова база на местното самоуправление; особености на бюджета на Киев.

Според Закона *функциите на Киев като столичен град следва да се финансират от държавата чрез Закона за държавния бюджет на Украйна.* Въведен е принципът, че

всички решения на държавните органи, които касаят някакви финансови ангажименти за местната власт, задължително следва да са съпроводени с обосновка за необходимите за тяхното изпълнение материални и финансови ресурси. Местната власт в Киев изпълнява държавни ангажименти, само в рамките на предвидените от държавата материални и финансови ресурси за тяхното изпълнение. Според закона държавата е длъжна да осигури чрез държавния бюджет на Украйна *стабилен размер на субвенциите, субсидиите, дотациите*, с които се финансира столицата на Украйна - Киев.

Законът съдържа отделна глава, посветена на финансовото осигуряване от страна на държавата на Киев, с оглед обезпечаване изпълнението на столичните функции.

Киев изпълнява столични функции и за тяхното изпълнение държавата следва да заплаща на местната власт чрез: *субвенции, компенсации, предоставяне на държавна собственост и акции от държавни търговски дружества, предоставяне на държавни гаранции за общинските инвестиции, свързани с развитието на инфраструктурата*. Законът предвижда компенсации от страна на държавата за загубите на Киев и при провеждането на държавни събития и събития от международен характер в “пикови часове”.

Законът дава допълнителни правомощия на органите на местно самоуправление в Киев, във връзка с изпълнението на столични функции от града – *прехвърляне на държавна собственост, контрол върху експлоатацията на държавни обекти, контрол върху градоустройството, инвестиционното проектиране и строителството на държавни сгради, механизми за координация на дейността между органите на местно самоуправление и държавните органи с оглед осигуряването на безопасност и добри условия за живот в столицата*.

Законът регламентира взаимоотношенията на органите на местно самоуправление с представителствата на чуждестранни организации, както и с регионалните държавни органи на Киевска област. Държавните органи на Киевска област са задължени да съдействат на град Киев успешно да изпълнява столичните си функции, за което и те се компенсират чрез държавния бюджет на Украйна.

ЛОНДОН

Закон за местните власти в Лондон от 2004 г.

(London Local Authorities Act – 2004)

Последната редакция на Закона за местните власти в Лондон е от 2004 г. От 1991 г. лондонските власти имат право ежегодно да внасят предложения за нов закон за местните власти в Лондон или за изменения и допълнения в стария закон в Парламента. Същото право има и Уестминстърският район.

Законодателните предложения се изготвят от общинските съветници. За тяхното прокарване в Парламента лондонските власти наемат специална фирма от лобисти и адвокати, чиято грижа е да прокара възможно най-много от законодателните

предложения в Парламента. Разглеждането на такива законодателни предложения в Парламента обикновено отнема между 12 месеца и 3 години. Досега закони за местните власти в Лондон са приемани през 1991, 1994, 1995, 1996, 2000, 2003 г., като последният е от 2004 г.

Законът за местните власти в Лондон се състои от 6 части – “Въведение”; “Изоставени превозни средства”; “Обществено здраве и околна среда”; “Установени глоби”; “Други”; “Допълнителни разпоредби”.

Глава първа съдържа *целта* на Закона, а именно *подобряване на работата на общинските служби в полза на гражданите на Лондон*. Това според Закона следва да се постигне чрез *даване на повече и допълнителни правомощия* на властите на Лондонските районни съвети и на Големия общински съвет на Лондон. Още тук се акцентира върху необходимостта от решаването на *два важни лондонски проблема – проблемът с изоставените превозни средства в Лондон и проблемът с опазването на общественото здраве и околната среда, произтичащ от т.нар. “птича напаст”,* както лондончани наричат огромната популация от птици в техния град.

Глава втора е посветена на решаването на проблема с *изоставените превозни средства* в Лондон. Законът дава дефиниция за това какво е “изоставен автомобил”. Подробно е регламентирана процедурата за уведомяване на собствениците на

изоставени автомобили с оглед тяхното преместване. Стъпка по стъпка е разписан механизмът за принудително преместване на изоставените превозни средства. Законът дава правна дефиниция на “собственик на изоставено превозно средство”. Посочени са властите, отговорни за принудителното преместване на изоставените превозни средства. Регламентирана е процедурата за достъп до информация относно преместените автомобили. Регламентиран е механизмът, по който се финансира принудителното преместване (включително и със средства на общината), както и механизмите, по които общината си възстановява изразходваните суми от собствениците на изоставени превозни средства.

Третата глава на Закона е свързана с *опазването на общественото здраве и околната среда*. Акцентът е поставен върху решаването на може би най-сериозния лондонски проблем – птичата напаст. Подробно са разписани задълженията на собствениците на сгради и на общинските власти за предпазване от птичата напаст. Описани са мерките, които следва да се предприемат от собствениците и общинските власти, като изрично е подчертана необходимостта прилаганите мерки да бъдат съобразени със законодателството, свързано със защитата на животните. Обърнато е внимание на мерките, които следва да се предприемат за опазване на общественото здраве и околната среда от птиците в публичния транспорт, ж.п. инфраструктурата, водните пътища и пристанищата.

Законът продължава с регламентацията относно решаването на друг лондонски проблем – *опасността от срутване на стари и неподдържани сгради*.

Третият проблем, на който се обръща сериозно внимание, е този свързан с *ремонта на аварирани пътни транспортни средства* по главните шосета на Лондон.

Четвъртият проблем, подлежащ на регламентиране и на предприемане на конкретни действия, са сградите с *неподдържани (нуждаещи се от ремонт) фасади*. Описани са задълженията на собствениците и на районните власти, както и механизмите, по които се извършва финансирането на ремонтите на фасадите.

Петият проблем е свързан отново с *поддържането на фасадите, но този път с фасадите на сградите на пощенските служби, които са един от традиционните символи на Лондон*.

Шестият проблем е свързан пак с поддържането на фасадите, във връзка с неблагоприятия, произтичащ от експлоатацията на *ж.п. линиите и водните канали*.

Глава четвърта е установява *глобите* при извършване на нарушения. Посочен са длъжностните лица, които имат право да налагат глоби и механизмите, по които се

налагат санкциите. Регламентиран е механизмът, по който се разходват приходите от глоби, както и подходите на общината, в случай че глобите не бъдат заплатени.

Регламентирани са задълженията на районните съвети по прилагането на наказателната политика и взаимодействието им по този въпрос с компетентните държавни органи.

В глава пета са регламентирани обществените отношения, свързани с *дейността на нощните кафенета, уличната търговия, просията, дейността на хотелите, контрола върху рекламата*. Описани са процедурите за лицензиране и издаване на разрешения, както и механизмите за контрол върху издадените лицензии и разрешителни.

Характерен подход на закона е, че той от една страна *разширява приложението* (действието) на вече съществуващи закони и върху територията на лондонските райони, а от друга страна *с него се правят и промени* във вече съществуващи актове.

Глава шеста съдържа допълнителни разпоредби. Описани са овластените служители, техните отговорности, както и възможността на гражданите да се защитят от евентуална злоупотреба с власт.

МАДРИД

Закон за столичния статут и специалния режим на Мадрид

(Ley de Capitalidad de Régimen Especial de Madrid)

Законът за столичния статут и специалния режим на Мадрид започва с Преамбюл. В Преамбюла са посочени *спецификите* на град Мадрид – *столица на държавата* според испанската конституция и *град с най-голямо население в държавата Испания; център на столичната агломерация*.

Според закона посочените специфики на града изискват специално законово третиране, което да улесни общинското управление на Мадрид.

В Преамбюла на закона се уточнява, че Законът за столичния статут и специалния режим на

Мадрид не съдържа цялата законова регламентация, свързана с управлението на града, а *само специалните правила, които трябва да се прилагат приоритетно спрямо тези, залегнали в общото испанско законодателство*.

Законът се състои от пет раздела – въвеждащ раздел *“Общи положения”*; *“Статут на столицата”*; *“Общинско управление и администрация”*; *“Общински власти и функции”*; *“Правен режим и процедури”*.

Във въвеждащия раздел *“Общи положения”* е формулирана *общата цел на Закона – да се регулира специалният режим на град Мадрид и особеностите, произтичащи от статута му на столица на държавата и седалище на държавните институции*, без с това да се засягат властите и функциите на Мадридския регион. Уточнява се, че когато липсва специално уредена в този Закон регулация, град Мадрид в сферата на местното самоуправление и администрацията ще прилага общото държавно законодателство, съответно регионалното законодателство.

Разделът продължава с регламентацията на въпроса за общинската автономия – град Мадрид трябва да има автономия да управлява своите дела с достатъчно икономически и финансови ресурси и в съгласие с нормите на Конституцията, Статута за автономия на Мадридския регион и другото законодателство. Въведено е изискването автономното градско управление да се осъществява при условията на

институционална лоялност и сътрудничество, кооперация и координация с държавната администрация на Испания и с администрацията на Мадридския регион.

Законът гарантира възможността град Мадрид да управлява самостоятелно сферите на градската инфраструктура, мобилността, публичната безопасност и сигурността. Държавното законодателство в тези сфери трябва да гарантира развитието на тези услугите.

Раздел първи започва с *регламентиране на взаимоотношенията между държавата, регионалните и местни институции и град Мадрид*. Тези взаимоотношения, произтичащи от столичния статут на Мадрид, са в следните сфери: *обществена безопасност и сигурност, пряко произтичаща от необходимостта от защитата на хората и собствеността при провеждането на международни и национални мероприятия в Мадрид като столица на държавата; координация в организирането и изпълнението на актове с държавно значение; защита на хората и собствеността в случаите, когато гражданите се събират на демонстрации в столицата във връзка с въпроси от общонационално значение; реализиране на протоколни и официални мероприятия в столицата; други въпроси, които могат да имат отношение към трите администрации (градска, държавна и регионална), произтичащи от столичния статут на града*.

За осъществяване на сътрудничеството между местните, националните и регионалните власти, законът предвижда създаването на специална Комисия с наименование *„Междуведомствена комисия по въпросите, произтичащи от столичния статут на Мадрид“*. Комисията се създава като орган за съгласуване, координация и по-добро прилагане на политиките, произтичащи от специалния режим на столицата.

Съгласно закона Комисията се състои от равен брой представители на държавната власт, регионалната и местната власт и се председателства от представител на държавата. Съставът и правомощията на Комисията се определят в Устройствен правилник, утвърден от нейните членове.

Раздел втори съдържа общи положения, регламентиращи общинското управление.

Според закона общинското управление е разделено на две нива – представително политическо ниво, на което се *“обмислят, обсъждат и приемат решенията”* – Пленум и изпълнителско ниво – ниво на административен мениджмънт, което прекарва приетите политически решения – кмет, управляващ съвет (хунта), заместник кметове, градски съветник с управленски отговорности, членове на управляващия съвет (хунтата), които не са избрани и др.

Върховният политически представителен орган на гражданите в общинското управление на Мадрид е т.нар *Пленум*, който се състои от кмета и градските съветници. В неговите заседания могат да участват и неизбраните членове на управляващия съвет (хунтата). Сесиите на Пленума са публични. *Не се допускат тайни дебати и таен вот по проблеми, засягащи основните права на гражданите, записани в испанската Конституция.*

Дейността на Пленума може да се осъществява от *комитети (комисии)*, чийто състав се формира пропорционално на политическото представителство на различните партии.

Кметът свиква и председателства заседанията на Пленума. По инициатива на кмета Пленума може да избира председател и зам-председател от състава на градските съветници. Председателят ръководи работата по време на сесиите и следи за спазването на правилата при провеждането на дебатите.

Пленумът наблюдава и контролира работата на различните органи на общинското управление, приема и изменя основните правила: правилата за работа на Пленума; правилата в случаите, в които Пленума защитава правата на гражданите; правилата, по които работят органите на общинското управление и процедурите, които се следват за осигуряване на гражданско участие в управлението; разделянето на града на райони и определянето на техните управляващи органи, без да се засягат функциите на управляващия съвет (хунтата) по създаването на организация на градската администрация.

Пленумът приема и изменя общинските наредби и правилници; приема решения , свързани с определянето и изменението на границите на градските райони, приемане и изменя символите на градските райони – знаме, герб и емблема; приема решения свързани с участието на града в други организации; определя градските такси, одобрява бюджетите и отчета на разходите в сферата на неговата компетентност; одобрява сметките за настоящата година.

Пленумът има и функции по отношение на градското планиране, създаването на компании, обслужващи дейностите на града, както и други функции.

Комитетите (комисиите), подпомагащи дейността на Пленума, осъществяват функции близки до тези на постоянните комисии към общинските съвети в България – проучване на въпроси, свързани с дейността на Пленума, подготовка на негови актове, наблюдение и контрол върху дейността на кмета и неговия екип.

Дейността на Пленума се осигурява организационно от Генерален секретариат на Пленума.

В глава трета са регламентирани основните функции и правомощия на изпълнителната власт.

Кметът е основната фигура, която провежда общинската политика, насочвайки дейността на другите изпълнителни органи и контролирайки дейността на общинската администрация. Кметът е отговорен за политическия мениджмънт на общината пред Пленума. Той представлява града пред трети лица, като следва да се съобразява и с представителната власт на другите изпълнителни органи.

Кметът има и редица други правомощия, свързани пряко с управлението на града. Той назначава членовете на Управляващия съвет (хунтата), заместник-кметовете, председателите на райони и ръководи тяхната дейност. Взема мерки в случаи на бедствия и аварии и при други внезапно възникнали обстоятелства. Той ръководи общинската администрация и осъществява върховен контрол върху силите на градската полиция. Кметът определя структурата на общинската администрация, съобразявайки се с общите правила, одобрени от Пленума; изпълнява решенията на Пленума; подписва договори; подписва платежни нареждания; назначава служителите в общинската администрация и временно наетите лица.

Кметът може да делегира определени свои функции на Управляващия съвет (хунтата), на членове на Управляващия съвет(хунтата), на градски съветници и на други изпълнителни органи в общината.

Кметът може да назначава заместник-кметове от състава на Управляващия съвет(хунтата), които обаче трябва да имат статута на градски съветници.

Заместник-кметовете заместват кмета при отпуски, отсъствие или болест.

Управляващият съвет (хунтата) е изпълнителен орган за осъществяване на административно и политическо управление на Мадрид.

Кметът може да назначава и освобождава по свое усмотрение членовете на Управляващия съвет (хунтата), като броят на членовете на Управляващия съвет (хунтата) не може да бъде по-голям от 1/3-та от броя на членовете на Пленума плюс кмета.

Кметът може да назначава членове на Управляващия съвет(хунтата), които не са градски съветници. Членовете на Управляващия съвет (хунтата) могат да участват в заседанията на Пленума и в дебатите, които се провеждат. Управляващият съвет (хунтата) е политически отговорен за действията си пред Пленума.

Дейността на Управляващия съвет (хунтата) се подпомага от Секретар на Управляващия съвет (хунтата), който е член на Съвета и е назначен от кмета.

Заседанията на Управляващия съвет (хунтата) са закрити по принцип, но по определени въпроси Управляващия съвет (хунтата) може да реши да се проведат и открити публични заседания. В заседанията на Управляващия съвет (хунтата) имат право да участват и градски съветници, които не са негови членове, както и ръководители на общински органи, но само ако бъдат изрично поканени да участват от кмета на Мадрид.

Управляващият съвет (хунтата) одобрява проектите на наредби и правилници; приема планове, програми и директиви за дейността на изпълнителните органи; одобрява проекта на бюджет; организира публични обсъждания на изработените планови документи, когато това не е от компетенциите на Пленума; изпълнява управленски функции от името на общината по сключени договори, учредени концесии и др., като назначава членовете на комисиите, които контролират изпълнението на договорите; изпълнява функции по изпълнение на бюджета; създава структури на общинската изпълнителна власт, назначава и освобождава началниците на тези структури; има наказателни правомощия във връзка с нарушения по издадени лицензии и други функции.

Управляващият съвет (хунтата) може да делегира и да децентрализира някои от своите функции към отделни свои членове, към други градски съветници или към конкретни изпълнителни органи.

Глава четвърта регламентира обществените отношения, свързани с публичната администрация на Мадрид.

Въведено е изискването органите на изпълнителната власт на Мадрид да се комплектоват със служители на основата на критерии за професионална компетентност и професионален опит. *За да бъдат назначени, началниците трябва да притежават необходимата квалификация, определена в специалните държавни закони за публичната администрация.*

Пленумът може да създава райони като териториални подразделения с децентрализирани изпълнителни органи. Целта на районирането е по-успешно да се прокарва и развива гражданското участие в управлението на общинските дела с оглед неговото подобрене. Гражданското участие обаче, не следва да засяга собствените компетенции, които имат органите на общинско управление. Районите се ръководят от председател, който задължително трябва да е градски съветник.

Със закона се създават следните органи на общинската изпълнителна власт:

А) *Служба “Общ одит”* – за вътрешен мониторинг върху икономическия и финансов мениджмънт. За началник на служба “Общ одит” задължително се назначава “служител от местното самоуправление с национална квалификация”;

Б) *Хазна на Мадрид* – за управление на финансовите средства на град Мадрид. Началникът на Хазната задължително трябва да бъде “служител от местното самоуправление с национална квалификация”;

В) *Общински административно-икономически трибунал на Мадрид* – изслушва и разрешава спорове и проблеми, свързани с общинските такси и налагането на санкции по данъчни въпроси;

Г) *Автономно данъчно управление* – отговорно за упражняването на общинската власт в областта на данъците и таксите;

Д) *Орган за защита на правата на жителите на Мадрид* – специализиран орган, който Пленума може да създаде за защита на правата и законните интереси на гражданите в техните взаимоотношения с общинската администрация. Това е “колективен омбудсман”, на който администрацията е задължена да съдейства по силата на закона. Органът за защита на правата на гражданите е длъжен да изготвя годишен доклад за оплакванията на гражданите, свързани с дейността на общинската администрация и за откритите проблеми при функционирането на общинските служби. Задължително в доклада се описват предложенията и препоръките, издадени от Органа за защита на правата на гражданите, които общинската администрация не е възприела и респективно не е преустановила порочна административна практика. Този орган може да подготвя и извънредни доклади в резултат на свои наблюдения и разследвания;

Е) *Служба “Представителство и защита на публичните служители и властите в правни процедури”*- изпълнява юрисконсултски функции.

Раздел трети е посветен на общинските власти и функции.

Глава първа от него са общите положения.

Глава втора регламентира отношенията, свързани с публичната *безопасност и сигурност*. Очертани са функциите на местната власт в тази сфера. Регламентирани са механизмите за взаимодействие между дуръжавната власт и органите на Мадрид, по проблемите, свързани с осигуряването на безопасност и сигурност на мадридските граждани.

Глава трета е посветена на *участието на местната власт в управлението на публичната инфраструктура*. Въведен е принципът, че местните власти на Мадрид

трябва да участват в управлението на инфраструктурата, управлявана от държавата. Държавата не може по никакъв начин да ограничава автономията на местните власти по отношение на поддръжката на инфраструктурата, която е общинска отговорност.

Глава четвърта е свързана с *пътната безопасност*. Законът дава широки правомощия на местните власти на Мадрид по отношение на поддържането на пътната безопасност във всичките ѝ аспекти. Особено внимание се отделя на възможността местната власт сама да въвежда ограничения в съответствие с държавното и регионално законодателство по отношение на замърсяванията - електро-магнитни излъчвания, шум, газове и др. по пътищата и обществените места.

Местната власт има възможността сама да въвежда широк кръг от наказателни мерки – да премества принудително превозни средства, да отнема временно превозни средства, да отнема временно свидетелства за управление на моторни превозни средства и т.н.

Местната власт има широки възможности сама да регулира и контролира пътното движение, да приема мерки, свързани с паркирането на автомобилите и санкционирането на нарушителите в тази сфера. Особено внимание е отделено на проблематиката, свързана със събирането на глоби от нарушения на трафика и управлението на средствата от глоби.

Глава пета е посветена на управлението на *недвижимото имущество*. Законът предвижда преференции за местната власт на Мадрид във връзка с предоставянето на недвижима държавна собственост, която да се използва за предоставянето на публични услуги в Мадрид. Предоставянето на недвижима държавна собственост става въз основа на писмено споразумение между местната власт и държавната администрация, като общината се задължава да използва тази собственост за предоставяне на публични услуги на населението.

Раздел четири описва *правния режим и правните процедури*. Регламентирани са *процедурите, по които се приемат актовете на местните власти и механизмите за гражданско участие в този процес*. Специално внимание е отделено на процедурата по приемане на общинския бюджет. Подробно е разписана процедурата за провеждане на публично обсъждане на проекта на общински бюджет. Изрично са упоменати всички заинтересовани страни, които имат право да вземат право в консултативния бюджетен процес. Регламентиран е и начинът, по който се публикуват и оповестяват актовете на местната власт, а именно чрез публикуване в електронния Градски вестник на Мадрид. Законът задължава местната власт на Мадрид да осигури достъп на гражданите до електронния градски вестник като

инсталира специални терминали за достъп в редакцията на градския вестник на Мадрид и в общинските офиси на районите Мадрид.

МОСКВА

Закон за град Москва

(Закон города Москвы)

Първата глава на закона е “Основни положения”. Извежда се значението на град Москва като субект на руската федерация – *град с федерално значение и столица на Руската федерация*. Постановява се, че територията на град Москва е неделима от територията на Руската федерация. Дава се определение на понятието “население на град Москва” и се разграничават понятията “местна общност” и “население”.

Според Закона “местната общност” включва гражданите на Руската федерация, които имат местожителство в град Москва, независимо от колко дълго време, от мястото на тяхното раждане и националност. “Населението” на град Москва включва както “местната общност”, така и “чуждестранните граждани” и лица без гражданство, които постоянно или временно живеят на територията на град Москва.

Дефинирани са органите на държавната власт на град Москва – законодателен орган Московска градска дума; изпълнителна власт – кмет на Москва и правителство на Москва; съдебна власт – Уставен съд на град Москва и мирови съдии. Още тук се прави ясно разграничение между органите на държавна власт и органите на местно самоуправление.

Изборни органи на местното самоуправление се избират само на територията на вътрешно-градските райони на Москва. Законът не предвижда общоградски (за цяла Москва) изборни органи на местно самоуправление.

Глава “Общи положения” съдържа правна регламентацията относно *герба, флага и химна* на град Москва и правните актове, който издава градът.

Със следващите глави на закона се регламентират: *пълномощията на град Москва; териториалното устройство на града; статуса на органите на държавна власт на град Москва – механизми за формиране, взаимодействие, пълномощия и отговорности, юридическа и финансово-икономическа основа на тяхната дейност; организацията на местното самоуправление на град Москва; формите на пряко*

волеизявление на жителите на града и механизмите за тяхното участие в дейността на органите на държавна власт и органите на местно самоуправление.

Депутатите от Московската градска дума – 35 на брой, работят постоянно и не могат да заемат друга платена длъжност, освен преподавателска, научна или друга творческа длъжност. Избират се за срок от 4 години, като кандидати за депутати в Московската градска дума могат да бъдат лица, навършили 21 години.

За кмет на Москва може да се кандидатира лице, което е навършило 30 години.

Кметът на Москва е и глава на правителството на Москва, което се състои от заместник-кметовете, посочени от кмета министри и от ръководителите – префектите на 10-те административни окръга на Москва.

Правителството на Москва е висш, постоянно действащ колегиален орган на изпълнителната власт на град Москва, който има общи компетенции и осигурява координацията на другите органи на изпълнителната власт на града.

Кметът на Москва има право в съответствие със законодателството да създава в Москва подразделения и служби на милицията за осигуряването на обществената безопасност.

Специална глава от Закона е посветена на това как град Москва осъществява функциите си на столица на Руската федерация и как си взаимодействат градските и федералните власти.

Градът е задължен да предоставя по установения от закона ред земя, сгради, съоръжения, жилищен фонд, жилищно-комунални, транспортни и други услуги на федералните органи на държавна власт, на представителите на другите субекти на Руската федерация, а също и на дипломатическите представителства на чуждестранните държави в Руската федерация.

Градът има право да внася във федералните органи на Руската федерация предложения за компенсиране на загуби за градския бюджет от изпълнението на столични функции. За целта във федералния бюджет се предвиждат специални субвенции за град Москва.

Градът е задължен да обезпечават необходимите условия за провеждането на общодържавни и международни мероприятия.

Градът има право да участва в разработката и реализирането на целеви федерални програми за развитието на град Москва като столица на Руската федерация.

Градът е длъжен да участва в издръжката и в разходите, свързани с развитието на комуникационни системи и федерални транспортни системи на територията на град Москва.

Допълнителните услуги, свързани с обезпечаването на охраната и безопасността, използването на земи, сгради и помещения, свързани с провеждането на общодържавни и международни мероприятия, се предоставят от изпълнителната власт на град Москва на основата на договор.

Кметът на Москва и правителството на Москва могат да сключват споразумения с федералните органи на изпълнителната власт, за да им предоставят свои правомощия, ако това не е в противоречие на Закона за град Москва и другите закони на града.

Кметът на град Москва и правителството на Москва, в съответствие с федералното законодателство, са длъжни *да съгласуват* с федералните органи на изпълнителната власт Общия план за развитие на град Москва, в тези части на плана, които са свързани с осъществяването от Москва на столични функции.

Законът изрично предвижда *компенсации* за град Москва за покриване на загубите, свързани с изпълняването от града функции на столица на Руската федерация. Тези компенсации са за сметка на федералния бюджет и се отпускат по ред, определен от федералното законодателство.

Законът изрично предвижда необходимостта от *взаимодействие и помощ* от страна на федералните органи на Руската федерация за град Москва, във връзка с изпълняването от града функции на столица. Това взаимодействие се осъществява на основата на писмени договори и споразумения, в съответствие с федералното законодателство.

Изрично е предвидено и *взаимодействието* между държавните органи на град Москва и регионалните държавни органи на Московска област - отново с оглед осигуряването на специалните потребности на Москва като столица на Руската федерация.

Органите на държавна власт на град Москва, заедно с органите на държавна власт на Московска област: вземат участие в разработката и организацията на целеви федерални програми за развитието на град Москва – столица на Руската федерация, действието на които се разпростира на територията на Московска област; осъществяват координация на плановете за социално-икономическо и градоустройствено развитие на град Москва и Московска област; вземат участие в строителството, реконструкцията и издръжката на обекти, находящи се на

територията на Московска област, които са необходими на Москва, за да осъществява функциите си на столица на Руската федерация; вземат участие в издръжката и развитието на транспортните системи и системите за комуникация на територията на Московска област, свързани с осъществяването от Москва на функции на столица на Руската федерация; вземат участие в развитието на обекти с комунално предназначение, обслужващи общите потребности на град Москва и Московска област; провеждат съвместни мероприятия за защита на природата в град Москва и Московска област; определят реда за използване на защитния лесопарков пояс на град Москва и водоохранителните зони; обезпечават интересите на жителите на град Москва в развитието на колективното градинарство и зеленчукопроизводство.

В отделен член на закона са регламентирани някои особености, относно осигуряването на безопасността и обществения ред в Москва – столицата на Руската федерация. Според този член с правни актове на град Москва могат да се регламентират *особени правила* за провеждане на масови мероприятия, за влизането в град Москва, за отчета и регистрацията на гражданите, за движението на транспорта и за въвеждането на специални санитарно-епидемиологични мерки. Това трябва да става в съответствие с федералните закони, като целта е да се гарантира безопасността и обществения ред в столицата и се обезпечат условия за функциониране на федералните органи на държавната власт, на представителствата на другите субекти на Руската федерация и на дипломатическите представителства на чуждестранните държави в Руската федерация.

ПАРИЖ

Закон за Голямата парижка община

(Loi du Grand Paris)

Законът е посветен на изграждането на транспортната система на Голямата парижка община – районът, включващ както историческия Париж, ограничен от околоръстното шосе (градския ринг), така и предградията на Париж, отвъд ринга.

Това е един от ключовите региони на Франция, като неговата транспортна система е и от национално значение.

Амбицията на закона е за първи път в историята на градското развитие на Франция, транспортната инфраструктура да се развие по начин напълно съобразен с градското планиране и архитектура и в съответствие с принципите на икономическа ефективност. Новата транспортна инфраструктура на Париж трябва да е резултат от взаимодействието между държавата, местните власти, градските архитекти, бизнеса и академичните среди по отношение на планирането и реализирането на проектите.

Законът се явява първа стъпка от плана на Президента на Френската република за развитието на Парижкия регион през 21-ви век. Целта е Парижкия регион да се развие като ключов не само за Франция, но и за целия свят. По този начин транспортната система на Париж се явява един от основите проекти за цялостно икономическо и социално развитие на Франция.

Законът се състои от пет глави.

Първата глава съдържа процедурите за изграждането на публичния транспорт и създаването на автоматизирано метро на Парижката голяма община. Регламентирани са механизмите за консултации с местната общност по отношение на планирането и реализацията на транспортните проекти.

С втора глава се създава публично сдружение „Обществото на Големия Париж“, което ще е отговорно за работата по реализация на транспортните планове.

В трета глава се регламентират взаимоотношенията между „Обществото на Големия Париж“ и автономните местни власти, отговорни за парижкия транспорт, Френската железопътна компания и и други субекти, които имат компетенции по отношение на изграждането и развитието на транспортната система.

Глава четвърта е посветена на транспортния план на Париж, който трябва да е част от общото градско планиране. Неговите проекти трябва успешно да се вписват в общата архитектурна и културна среда на Париж и да допринасят за цялостното развитие на града. Транспортната система трябва да се планира и изгражда по начин, който да улеснява дейността на градските архитекти, като общата цел е транспортната система да се превърне в един от символите на Голямата парижка община.

В глава пета са регламентирани принципите и механизмите на сътрудничество между държавните органи, Голямата парижка община, нейните райони, околните предградия и селища и гражданските сдружения. Целта е да се създаде максимално благоприятна среда за възможно най-ефективното и ефикасно прилагане на закона.

Още в чл. 1 на Законът за Голямата парижка община е описана неговата цел, а именно развитие на територията чрез създаването на мрежа за публичен транспорт, обединяваща най-атрактивните зони на столицата. Мрежата за публичен транспорт ще се изгражда на базата на съществуващите стратегически проекти за развитие на Париж и ще се реализира в тясно сътрудничество с държавните и регионалните власти.

В основата на мрежата за публичен транспорт според чл. 2 на закона, трябва да е парижкото метро - напълно автоматизирано и с голям капацитет. То трябва да свързва центъра на Париж с основните „парижки полюси“ (научни, технологични, икономически, културни и други) и международните летища. Парижкото метро трябва да се развива в интегрирана система с градските железници (TGV).

Публичният транспорт следва да се изгражда на базата на единна инфраструктурна схема. Тази схема се одобрява с декрет на Държавния съвет на Франция, след провеждането на широки консултации с местната общност и след като се вземе мнението на парижките власти.

Провеждането на обществените консултации е вменено като задължение на представител на държавата, а финансирането на консултативния процес се поема от публичното сдружение „Обществото на Големия Париж“.

За всеки транспортен проект трябва да създаде специално досие. То трябва да съдържа необходимата информация, свързана с целите и основните характеристики

на транспортната схема, предвижданията за трафика, анализи за последствията върху устройството на територията и екологията, прогнозната цена за реализацията на проекта, експертни мнения на представители на администрацията за бъдещите последствия от неговото реализиране. Досието се оповестява най-късно един месец преди началото на консултативния процес.

Всички департаменти и райони, общински служби и публични служби за междуобщинско коопериране, които имат компетентности по въпросите, свързани с урбанизацията и устройството на територията, разполагат с тримесечен срок, в който могат да изразят своето мнение. Представителят на държавата, който е отговорен за провеждането на консултативния процес, е длъжен да обяви на широката общественост дневния ред на публичните консултации, местата и интернет адресът, където обществеността може да се запознае с досието, а така също местата, дните и часовете за провеждане на срещи с обществеността. По време на срещите с обществеността задължително се предоставя време на представителите на компетентните власти да изкажат своите становища, съображения и предложения.

Законът определя общата продължителност на публичния консултативен процес на четири месеца. След неговото приключване представителят на държавата публикува резултатите от проведения публичен консултативен процес, които трябва ясно да отразяват позициите на териториалните общности и на компетентните публични служби. Това трябва да стане в срок от два месеца от датата на приключване на публичния консултативен процес.

В срок от два месеца от публикуването на резултатите, служба към публичното сдружение “Обществото на Големия Париж” публикува акт, с който уведомява обществеността, за това как резултатите от проведения консултативен процес са се отразили върху проекта, който е консултиран – какво е взето предвид, респективно какви са настъпилите изменения и как те се отразяват върху условията, при които трябва да стартира и да се развие проектът.

Чл. 7 и следващи от закона, предвиждат създаването на публично сдружение “Обществото на Големия Париж” и дефинират неговите права и отговорности.

“Обществото на Големия Париж” е публично сдружение от индустриален и търговски характер, за реализация на идеите свързани с публичния транспорт на Париж, което има финансова независимост. Законът определя управителните и контролни органи на сдружението – Борд на директорите и Контролен съвет, както и основните сфери, за които то може да получава финансиране и да изразходва средства.

За реализация на проектите свързани с публичния транспорт, на публичното сдружение “Обществото на Големия Париж” се прехвърлят необходимите терени, съоръжения и оборудване. Задължението за тяхното прехвърляне се разпределя по равно между държавата, Парижкото транспортно дружество и железниците. Имоти и съоръжения могат да прехвърлят и други лица, без да заплащат такси и разходи по прехвърлянето.

Законът продължава с описание на механизмите за взаимодействие между държавните власти и Париж за развитие на градските територии. Въвежда се договорен режим (склучване на договори) за стратегическо сътрудничество между държавата и местните власти. Тези договори са част от една комплексна и цялостна стратегия за развитие на Голямата парижка община, поради което законът толерира тяхното склучване.

Чл.20 и следващи на закона, регламентират създаването и функционирането на още едно публично сдружение, под наименованието “Paris-Saclay”. Неговата цел е да работи за създаването на благоприятна среда и условия за развитието на образованието, изследователската дейност и иновациите, както и да подпомага включването на научния потенциал (университети, изследователски центрове, лаборатории и други) в политиките за развитието на Париж.

Това сдружение има широк периметър на дейност – развитие на собствеността, управление на финансите, развитие на зелените площи и земеделските земи, развитие на сътрудничество във връзка с реализирането на схемата за развитие на публичния транспорт и други.

Сдружението е автономно, но е длъжно да си сътрудничи с държавните, регионални и общински власти. Публичните власти предоставят на сдружението собственост, за да развива своята дейност.

Сдружението се ръководи от Борд на директорите, в който се включват представители на държавата, на училищата, на академичните и научните среди и представители на бизнеса. Членовете на Борда на директорите имат 5-годишен мандат.

Оперативното ръководство на сдружението се осъществява от изпълнителен директор, който също има 5-годишен мандат.

Към сдружението се създава специална организация (синдикат), която трябва да популяризира сред обществеността идеите и дейностите на сдружението. Синдикатът има свои представители във всеки от парижките райони.

ПРАГА

Закон за столицата Прага

(Zákon o Hlavním Městě Praze)

Законът за столицата Прага се състои от следните глави – “Основни положения”, “Граждани на столицата Прага и на районите”, “Територия на столицата Прага, на районите и промени в административно-териториалното устройство”, “Самостоятелни компетенции на столицата Прага и на районите”; “Делегирани компетенции на столицата Прага и на органите

на районите”; “Управление на имуществото на столицата Прага и на районите”; “Общозадължителни постановления и наредби на столицата Прага”; “Органи на столицата Прага”; “Органи на района”; “Надзор”; “Отношение на министерствата към столицата Прага”.

Законът урежда *статута на Прага* като столица на Чешката република, която е едновременно област и община, както и статута на районите на града.

Според закона Прага и районите на Прага следва да се грижат за всестранното развитие на своята територия и за задоволяване на потребностите на своите граждани.

Столицата Прага се дели на райони, които имат собствен бюджет и са самостоятелни обекти на правото. Столицата Прага и районите на Прага са длъжни да обезпечават задачите, произтичащи от делегираните компетенции, които са им възложени от Чешката държава.

Според закона Прага има право да изказва становища по политиката на държавните органи, които я касаят, а държавните органи са длъжни доколкото е възможно, предварително да обсъждат със столицата Прага, предлаганите от тях мерки.

Прага и държавните органи по силата на закона следва взаимно да си предоставят данни и информация, необходими за осъществяване на техните компетенции и това да става безплатно и при защита на личните данни на населението.

Законът регламентира *правата на гражданите на Прага* и нейните райони. Всеки гражданин на столицата Прага (гражданин на Чешката република, навършил 18

години и който има постоянно местожителство на територията на столицата Прага) има право: да избира и да бъде избран в Съвета на Столичната община; да гласува в местни референдуми; да изисква обсъждането на определени въпроси от компетентността на Пражката община – ако искането е подписано от най-малко 1000 граждани на Прага, то трябва да бъде обсъдено на заседание на Съвета на Столичната община или на Градския съвет, най-късно до 60 дни; да се изказва на заседанията на Съвета на Столичната община; да преглежда бюджета на столицата Прага и отчета на бюджета за изминалата календарна година; да преглежда решенията и протоколите от заседанията на Съвета на Столична община, решенията на градския съвет, комисиите към Столична община и комисиите към Градския съвет и да прави копия и извлечения от тях; да се произнася по проекто-бюджета на столицата Прага и по отчета на бюджета за изминалата календарна година, било писмено в определения за целта срок, било устно на заседание на Съвета на Столичната община.

Същите права имат и гражданите на съответния пражки район по отношение на дейността на районните органи на власт.

Съветът на Столична община – Прага се състои от 55 до 70 члена. Конкретният брой на членовете на Съвета на Столичната община за следващия мандат се определя от самия Съвет на Столичната община, най-късно 85 дни преди датата на провеждане на общинските избори. Ако броят на членовете на Съвета на Столичната община не бъде определен в този срок, се избират минималния брой членове според закона, а именно 55.

На първото заседание новоизбраните членове на Съвета на Столична община – Прага, полагат следната клетва: “Кълна се във вярност на Чешката република – кълна се в своята чест и съвест, че ще изпълнявам длъжността си съвестно, в интерес на столицата Прага и нейните граждани и че в дейността си ще се ръководя от Конституцията и от законите на Чешката република!”.

Всеки член на Съвета на Столичната община има право да предлага проекти на решения, да отправя въпроси и мнения към органите на местното самоуправление, да изисква от служителите на общинската администрация, както и от служителите на юридическите лица, които Прага е основала и учредила, информация по всички въпроси, които касаят неговата дейност. Той е длъжен да участва в провежданите заседания, като предварително уведомява органа на местно самоуправление, когато ще се обсъжда въпрос, от който може да произтече конфликт на интереси за самия него.

Членове на Съвета на Столична община, които заради изпълнението на публичната длъжност са принудени да напуснат дългосрочно своята работа, както и членовете,

които не са били в трудово-правни отношения към момента на своя избор, получават възнаграждение от бюджета на столицата Прага. Възнаграждението се състои от две части – месечно възнаграждение и възнаграждение, изплащано при приключване на мандата.

За останалите членове на Съвета на Столичната община, които продължават да работят и след избирането им, Столичната община изплаща компенсации на техните работодатели за времето, през което техните служители са заети с изпълнението на публичните си задължения.

За всяка бюджетна календарна година Съветът определя сума, която се изплаща еднократно на работещите членове на съвета, с оглед компенсиране на доказано пропуснатите от тях парични ползи, във връзка с обстоятелството, че са заети с изпълнението на публични задължения. Законът допуска възможността месечно възнаграждение да се изплаща и на работещите членове на Съвета.

Съветът на Столичната община – Прага има следните *обща компетенции*: внася проектозаконови в камарата на депутатите; внася предложения в Конституционния съд за отмяна на актове, които са в противоречие с Конституцията; приема актове, свързани с териториалното планиране на територията на столицата Прага; одобрява след обсъждане с районите и да осъществява програма за развитието на столицата Прага (проектът на програма задължително се съобразява със становищата на районите относно развитието на техните територии); одобрява след обсъждане с районите бюджета на столицата Прага и отчета на бюджета на столицата Прага; издава общозадължителни постановления по въпросите, спадащи към самостоятелната компетентност на столицата Прага; избира кмета на столицата Прага и заместник-кметовете на столицата Прага, както и други членове на Градски съвет - Прага (съветници), както и да ги освобождава от длъжност; да определя броя на членовете на Съвета на Столична община, на които ще се изплаща възнаграждение, поради обстоятелството, че не работят на друго място; приема решения относно участието в международни сдружения с автономни териториални единици на други държави и за сътрудничество с други области и общини; основава, учредява, контролира и закрива юридически лица и организационни единици без правна субектност и одобрява техните учредителни актове, дружествени договори, учредителни договори, устави и документи за основаване и взема решение относно участието на столицата Прага във вече основани или учредени юридически лица; одобрява след обсъждане с районите програми за развитие на отделните райони на столицата Прага, в т. ч. определя обхвата на транспортното обслужване на територията на столицата Прага; одобрява след обсъждане с районите концепцията за развитие на информационните системи за нуждите на столицата Прага и на районите; създава и закрива постоянни и временни финансови фондове на

столицата Прага; взема решение за обявяването на местен референдум на цялата територия на столицата Прага; предлага изменения в кадастралните местности вътре в столицата Прага; създава и закрива комисии към Съвета на Столична община и избира техните членове; създава и закрива звена на градската полиция на столицата Прага; взема решение за сътрудничеството на столицата Прага с други автономни териториални единици и определя формите на това сътрудничество; приема решения за отмяна на решения на Градски съвет; присъжда и отнема почетно гражданство и присъжда наградата на столицата Прага; определя представители на столицата Прага в общите събрания на дружествата с общинско участие; приема решения по други въпроси, които законът вменява в неговата компетентност.

Законът изрично регламентира компетенциите на съвета на Столичната община по *имууществено-правни въпроси*. Той приема решения за: издаване на общински облигации; участие на Прага в предприемаческа дейност с други лица, когато участието на столицата е по-високо от 5 млн. чешки крони; получаване и предоставяне на кредит, ако сумата е по-голяма от 10 млн. чешки крони; поемане на дълг, поръчителство, задължения на други лица, поемане на поръчителско задължение и съгласие за задължение, ако то надвишава 5 млн. чешки крони; получаване и предоставяне на дотация, ако става въпрос за задължение по-високо от 50 млн. чешки крони; предоставяне на дотации и заеми на районите от бюджета на столицата Прага, с изключение на дотации, предоставяни от държавния бюджет или от бюджета на държавен фонд; предоставяне на дотации над 200 000 чешки крони на граждански сдружения, хуманитарни организации и други физически и юридически лица, осъществяващи дейност в областта на младежта, физическото възпитание и спорта, социалните услуги, противопожарната охрана, културата, образованието и науката, здравеопазването, борбата с наркотиците, превенцията на престъпността и опазването на околната среда; безплатно прехвърляне на вземания, по-големи от 10 млн чешки крони; залагане на недвижими вещи; придобиване и прехвърляне на недвижими вещи; парични и непарични вноски в търговски дружества, фондации и дружества от обществен интерес и съюзи на общини на стойност, по-голяма от 5 млн. чешки крони; безплатни прехвърляния на движими вещи, в т. ч. и пари, на местни юридически и физически лица за наука, възпитание и образование, на благотворителни, социални и екологични цели и за подпомагане на развитието на културата, физическото възпитание и спорта на обща стойност, по-висока от 2 млн. чешки крони годишно за един и същи субект, с изключение на предоставянето на еднократни социални помощи на граждани и с изключение на даряването на изоставени животни на физически и юридически лица; отказ от правото върху вземане и опрощаване на вземане, по-високо от 5 млн. чешки крони; залагане на движими вещи или права на стойност повече от 5 млн. чешки крони;

споразумения за вноски със срок за плащане по-дълъг от 18 месеца; предоставяне на материални и парични подаръци на стойност над 2 млн. чешки крони за всеки отделен случай.

Изпълнителен орган на столицата Прага е *Градският съвет* на столицата Прага. Градският съвет на Прага е отговорен за дейността си пред Съвета на Столична община. Той подготвя предложения за заседанията на Съвета на Столична община и обезпечава изпълнението на приетите от него решения.

Градският съвет се избира от Съвета на Столична община. За градски съветници се избират членове на Съвета на Столична община. Градският съвет се състои от 11 членове и включва кметът на Прага, зам-кметът на Прага (заместниците на кмета на Прага) и други членове на Градския съвет.

Заседанията на Градския съвет се свикват от кмета на Прага и не са публични. По отделни точки от неговия дневен ред за участие в обсъжданията, могат да бъдат поканени членове на Съвета на Столична община, както и други лица.

За заседанията на Градския съвет се води протокол, в който се записват дневния ред, ходът и резултатите от гласуването и приетите решения. На всяко полугодие Градският съвет отчита дейността си пред Съвета на Столичната община.

Градският съвет на Прага има следните компетенции: да ръководи управлението на столицата Прага съгласно одобрения бюджет и да контролира разходването на финансовите средства; да провежда бюджетната политика в обхвата, формулиран от Съвета на Столичната община; да възлага на Градската управа на столицата Прага задачи в областта на самостоятелната компетентност на столицата Прага и да контролира тяхното изпълнение; да обсъжда и да взима отношение по предложения, забележки и инициативи, представени му от членовете на Съвета на Столична община, от комисиите на Градски съвет – Прага, или от районите; да определя правилата за приемане и разглеждане на петиции и жалби; по предложение на директора на Градската управа на столицата Прага да създава и да закрива отдели на Градската управа на столицата Прага и да издава Организационен правилник на Градската управа на столицата Прага; да изпълнява спрямо юридически лица и учреждения, учредени или основани от Столична община, задачи на основател или учредител съгласно специални правни разпоредби, ако не са вменени в компетенциите на Столична община – Прага; да изпълнява функцията на Общо събрание на общинските дружества, ако столицата Прага е единствен акционер или единствен съдружник; да учредява и да закрива според нуждите комисии на Градски съвет - Прага, да назначава и да освобождава от длъжност техните председатели и членове; да контролира в предвидените от закона случаи дейността на градската управа на столицата Прага и на комисиите на Градски съвет

- Прага в рамките на самостоятелната компетентност, и да взема решения по тях; да изпълнява задачите, определени със специален закон; да взема решение за предоставянето на дотации, непревишаващи 200 хил. чешки крони в отделните случаи, на граждански сдружения, хуманитарни организации и други физически и юридически лица, действащи в областта на младежта, физическото възпитание и спорта, социалните услуги, противопожарната охрана, културата, образованието и науката, здравеопазването, борбата с наркотици, превенцията на престъпността и опазването на околната среда; да взема решение за имуществено участие на столицата Прага в предприемаческата дейност на други лица, с изключение на юридически лица, основани или учредени от столицата Прага, на стойност, по-ниска от 5 млн. чешки крони; да взема решение за получаване и предоставяне на кредит или заем и за сключване на договор за сдружение, ако не става въпрос за задължение, надвишаващо 10 млн. чешки крони; да взема решение за поемане на дълг, за поръчителство за задължения на други лица, поемане на поръчителско задължение и съгласие за задължение, ако не става въпрос за задължение, надвишаващо 5 млн. чешки крони; да взема решение за безплатно прехвърляне на вземания на стойност, ненадвишаваща 10 млн. чешки крони; да взема решение за парични и непарични вноски в търговски дружества, фондации, дружества от обществена полза и съюзи на общини на стойност, ненадвишаваща 5 млн. чешки крони; да взема решение за отказ от правото върху вземане и опрощаване на вземане, ненадвишаващо 5 млн. чешки крони; да взема решение за залагане на движими вещи или права на стойност, непревишаваща 5 млн. чешки крони; да взема решение за споразумения за вноски със срок за плащане, не по-дълъг от 18 месеца; да взема решение за определяне на броя на служителите в администрацията на столицата Прага, работещи към Градската управа на столицата Прага, в учреждения на столицата Прага без правна субектност, в организационните единици и в Градска полиция, и за обема на средствата за заплати на тези служители; да взема решение за назначаване и освобождаване на директорите на отдели в Градската управа на столицата Прага по предложение на директора на Градската управа на столицата Прага; назначаване или освобождаване на директорите на отдели без предложение на директора на Градската управа на столицата Прага е невалидно.

Кметът на Прага представлява столицата пред трети лица. Той изпълнява решенията на Съвета на Столичната община и на Градския съвет. Кметът на столицата Прага: заедно със заместник-кмета на столицата Прага подписва правни разпоредби на столицата Прага; след предварителното съгласие на министъра на вътрешните работи назначава и освобождава директора на Градската управа на столицата Прага (назначаване или освобождаване на директора на Градската управа на столицата Прага без предварителното съгласие на министъра е невалидно); възлага задачи на директора на Градската управа; определя съгласно специални

правни разпоредби заплата на директора на Градската управа; осигурява изпълнението на задачите на отбраната, задачите, свързани с мобилизационната подготовка на държавата и с гражданската отбрана на територията на Прага; изпълнява длъжността областен управител, освен ако законът не предвижда друго; изпълнява други задачи от самостоятелната компетентност на столицата Прага, ако са му възложени от Столична община или произтичат по силата на закона.

Кметът на Прага свиква и по правило ръководи заседанията на Столична община и на Градски съвет - Прага, подписва протоколите от техните заседания.

Кметът на столицата Прага има право да изиска от Полицията на Чешката република сътрудничество за осигуряване на местния обществен ред. Полицията на Чешката република е длъжна да предостави изискваното сътрудничество, ако други закони не й забраняват това.

Кметът на Прага може да спре изпълнение на постановление на Градски съвет - Прага, ако го сметне за неправилно. Въпросът се отнася за решаване на най-близкото заседание на Съвета на Столична община, което е длъжно да обсъди постановлението на Градски съвет - Прага и при нужда да го коригира.

Кметът на Прага се замества от заместник-кмета на столицата Прага. Съветът на Столична община може да избере повече заместници на кмета. Общината може да възложи на заместниците на кмета на Прага и на други членове на Градския съвет изпълнението на задачи, които са от самостоятелната компетентност на Прага.

Кметът на Прага продължава да заема длъжността си и след приключването на мандата на Столична община до избирането на новия кмет на столицата.

Кметът на Прага има право да използва при важни случаи и граждански обреди окачваща се значка. Окачващата се значка има в средата голям държавен герб, а по обиколката ѝ е изписано "Česká republika". Градският съвет на Прага може да определи в кои случаи значката може да бъде използвана от друг член на Съвета на Столична община или от директора на Градската управа на Прага.

Към Съвета на Столичната община се създават *комисии*, които имат съвещателни функции. За председатели на комисиите задължително се избират членове на Съвета на Столичната община. За членове на комисиите могат да бъдат избирани, както членове на Съвета на Столичната община, така и граждани на Прага. За секретари на комисиите се избират лица от общинската администрация.

Комисиите имат функциите, възложени им от Съвета на Столичната община. Градският съвет също може да възлага задачи на комисиите, но само в границите на собствената си компетентност.

Законът предвижда създаването на три задължителни комисии към Съвета на Столичната община – Финансова комисия, Контролна комисия и Комисия по възпитанието и образованието.

Финансовата комисия извършва контрол по отношение на управлението на имуществото на Прага и разходването на финансовите средства.

Контролната комисия следи за изпълнението на решенията на Съвета на Столичната община и Градския съвет и контролира спазването на правните разпоредби от страна на общинската администрация (градската управа).

Комисията за възпитанието и образованието се занимава с проблемите на възпитанието и образованието в столицата Прага – училищна мрежа, предучилищни учреждения, проблеми на младежта, спорта, физическото възпитание и други.

Кметът на Прага, заместник-кметовете и членовете на общинската администрация както и лицата, обезпечавачи бюджетните и счетоводни дела на Прага, не могат да бъдат членове на финансовата и на контролната комисия.

Градския съвет на Прага също може да създава свои помощни органи и комисии, които го подпомагат и се отчитат пред него.

Градската управа на столицата Прага се занимава с администрирането на града, като изпълнява задачите, възложени ѝ от Съвета на Столичната община и Градския съвет. Дейността на Градската управа се ръководи от директор, на когото са подчинени всички общински служители.

Директорът на Градската управа има широки правомощия по отношение управлението на общинската администрация. Той е отговорен за дейността си пред кмета на Прага. Директорът на Градската управа участва в заседанията на Съвета на Столичната община и Градския съвет с право на съвещателен глас.

Директорът на Градската управа е висшето административно лице, което трябва да осигурява стабилитета на администрацията и да ограничава политическите влияния върху нейната дейност. Основно негово задължение е нормалното изпълнение на делегираните от държавата функции.

Той трябва да е политически неутрален – не може да е функционер на политическа партия или движение и длъжността му е несъвместима с длъжността депутат в двете камари на чешкия парламент, както и с длъжностите член на Съвета на Столичната община или член на съвета на районна община.

На ниво райони в пражката столица съществуват органи на местно самоуправление, аналогични като структура и правомощия на тези на централно ниво, но с функции и компетенции на ниво район.

Орган на местно самоуправление на районно ниво е *съветът на районната община*, който се избира от гражданите на района.

Броят на членовете на съветите на районните общини е определен както следва: в районна община до 500 жители – 5 до 9 членове; над 500 до 300 жители – 7 – 15 членове; над 3000 до 10 000 жители – 11 – 25 членове; над 10 000 до 30 000 жители – 15 – 25 членове; над 30 000 до 70 000 жители – 25 – 35 членове; над 70 000 жители – 35 – 45 членове. Съветът на районната община избира районен съвет в състав кмет на района, заместник-кмет на района и други членове.

Кметът на района назначава и освобождава *секретаря на районната управа*, но само след предварителното съгласие на директора на Градската управа.

Кметът на района има право да участва в заседанията на Съвета на Столична община с право на съвещателен глас. Той се изслушва задължително, когато се разглеждат въпроси, касаещи неговия район. Кметът на района има право да участва в заседанията на Градския съвет - Прага, когато се разглеждат предложения, внесени от неговия район. Кметът на района се замества от заместник-кмет на района. Съветът на районната община може да избере повече заместници на районния кмет.

В специална глава са регламентирани *взаимоотношенията на чешките министерства със столицата Прага*. Отделните министерства следят и контролират как столицата изпълнява делегираните ѝ от държавата компетенции в различните сфери. В тази връзка отделните министерства издават инструкции и указания до властите в Прага по отношение на изпълняваните от тях делегирани държавни функции. Периодично министерствата осъществяват и контрол върху изпълнението на конкретни делегирани от държавата функции. На база на тези проверки отделните министерства предоставят информация на Министерския съвет на Чешката република за предприемане на съответни мерки.

Основна фигура, с която министерствата си взаимодействат в пражката община е директора на Градската управа - лицето, което оглавява общинската администрация и което се назначава от кмета, но само след предварително съгласуване с министъра на вътрешните работи.

РИМ

Закон за Римската община

(Statuto del Comune di Roma)

Законът за Римската община се състои от осем глави, както следва: “Общи положения”, “Гражданско участие и защита на гражданските права”, “Органи на общината”, “Децентрализация на общината”, “Общинска администрация”, “Местни публични услуги”, “Финанси, счетоводство и финансово-икономическа ревизия”, “Преглед и промяна на Закона за Римската община”.

В Глава първа са регламентирани *основните принципи*, които община Рим трябва да следва при осъществяване на своята дейност. Законът постановява, че “общината е на всички хора, живеещи на нейната територия – тя е длъжна да се грижи за техните интереси, прогрес и за защита на правата им, гарантирани от Италианската Конституция”.

Още в чл. 1 е очертан *особеният статут* на град Рим – Рим има отговорности, произтичащи от неговия “необикновен характер” – традиции, исторически и политически особености. Рим е “културен център, столица на Италия, център на християнството и кръстопът на културите, религиите и етническите групи”. Оттук произтича и *основната цел на община Рим* – общината трябва да запазва, разширява и подобрява артистичната, историческата, архитектурната и околната среда. Общината трябва да осигурява условия за развитие на мултиетническия характер на града и неговото културно разнообразие, да насърчава диалога, сътрудничеството и мирното съжителство между народите; заедно с държавата, региона и провинцията да изпълнява качествено функциите на столица на Италианската република.

В чл. 2 се отбелязва още един исторически факт, подчертаващ значението на Рим за Европа. Община Рим осъзнава своето значение и големите си отговорности, произтичащи от обстоятелството, че Рим е мястото, където са се подписали основополагащите договори на Европейската общност (25 март 1957 г.). Тези договори са от изключително значение за европейския интеграционен процес. Оттук произтича едно от най-важните задължения на Римската община – да насърчава кооперирането с другите местни власти в процеса на европейска

интеграция и взаимно сътрудничество, в съответствие с Европейската харта за местно самоуправление. “Градският съвет подкрепя участието на членовете на местната общност и на различните социални групи от нея в създаването на Обединена Европа и в защита на правата на гражданите”.

Като *втори основен програмен принцип* на своята дейност Римската община обявява “насърчаването на социалната организация и нейното функциониране” чрез разработването и утвърждаването на схеми и графици, фокусирани преди всичко върху градския транспорт, с оглед осигуряването на здравето, сигурността и общата мобилност в Рим.

Трети програмен принцип, на който следва да се основава дейността на Римската община е принципът на субсидиарност. Управленските отговорности следва да се възлагат на общинските структури, които се намират най-близо до гражданите и които най-добре познават местните проблеми. Между различните органи на общинското управление трябва да има строго разграничение на функциите, а административните действия да се основават на критериите за прозрачност, безпристрастност, ефикасност и опростеност на процедурите.

Четвъртият програмен принцип изисква участие на местната общност и на отделните граждани в общинското управление при широк и гарантиран достъп за гражданите до информацията, с която разполагат публичните власти.

Според *петия програмен принцип* Римската община трябва да подкрепя местното икономическо развитие, а чрез него и социалното и културно развитие на местната общност. Римските граждани трябва да имат възможност да работят и да се квалифицират като особено внимание следва да се обръща на условията на труд за жените и младежите. Жените и младежите трябва да се подкрепят от общината чрез провеждане на активни политики за заетост, чрез обучения и други инициативи, прокламиращи тяхното право на труд при безопасни условия.

Според *шестия програмен принцип* Римската община следва да насърчава гражданското участие на младите хора, включително и на малцинствата и да подпомага гражданските сдружения, чрез които се подкрепя културата, социализацията на гражданите и развитието на техния професионализъм.

Седмият програмен принцип изисква Римската община да защитава правата на децата и да гарантира правото на здравеопазване, социализиране, образование и обучение в семейството, училището и обществото, където те развиват личността си. За целта се създава специална институция – омбудсман, назначен от кмета, който да защитава техните права. Правомощията на омбудсмана и методите му на работа са описани в закона.

Осмият принцип е свързан със седмия – Римската община насърчава създаването и функционирането на Детски градски съвет, чиито функции и правомощия следва да се регламентират в специална наредба.

Според *деветия програмен принцип* Римската община трябва да планира мерките в здравния сектор и да се грижи за здравеопазването, като редовно осъществява одити на изпълнените мерки.

Десетият основен принцип е посветен на хората с увреждания. Римската община гарантира спазването на правата на хората с увреждания, като създава ефикасни и проактивни общински органи, които са в постоянна връзка с ръководството на общината – кмет, Хунта и градски съвет. Тези общински органи са длъжни да подпомагат въвеждането на ефективни инструменти (политики) по проблемите на хората с увреждания.

Последният *единадесети програмен принцип* е свързан със защитата на околната среда. Градският съвет може да реши определени промишлени зони на града да се трансформират (рекултивират) с оглед защитата на околната среда и в съответствие с природните характеристики на територията. Градският съвет е длъжен да взема под внимание необходимостта от наличието на достатъчно градски паркове, градини и зелени пространства, крайпътни насаждения и дървета. Прокламира се и защитата на животните, както и подкрепа за съжителството на различните животински видове.

Общите положения продължават с прокламацията, че Рим трябва да се развива като метрополисен град, което е най-подходящото решение за изпълнение на сложните управленски функции – управление на икономическите дейности, управление на публичните услуги, защита на околната среда, управление на социалните и културни връзки между Рим и неговия ареал. В тази връзка според закона Градският съвет трябва е задължен да действа в тясна координация с регионалните и провинциални власти – регион Лацио и провинция Рим.

Общите положения продължават с описанието на другите ангажименти, които общината има, по отношение на осигуряването на равни възможности и кариерно развитие на жените. Общината трябва да премахва пречките пред равните възможности за развитие на жените и да създава условия за тяхната пълна реализация и активно участие в културния, социалния и политически живот на Рим.

Римската община чрез закона поема ангажимент: да направи проучване за трудностите пред кариерното развитие на жените; да насърчава с подходящи методи достъпът на жените в сфери, в които те не са добре представени и да балансира представителството на жените при вземането на решения, включително

и в технологичните сектори; да създаде процедури за подбор на персонала, базирани изключително на неговите потенциални възможности; да създаде законодателство, в основата на което са равните възможности на половете и да прокара държавни изисквания, които не само не позволяват, но дори мълчаливо не допускат каквато и да е дискриминация, свързана с брачния статус; да осигури условия, допускащи ефективното участие на жените в квалификационни и преквалификационни обучения; да осигури среда и условия за пълно уважение и равенство между мъже и жени, с внимание акцентирано върху премахването на възможни ситуации за сексуален тормоз; да осигури мерки, чрез които да се постигне съвместимост между семейни и професионални отговорности, включително и чрез подкрепата на нови форми на работна организация и социални услуги.

Законът задължава кметът и градският съвет при номинирането на ръководителите на общинските органи, предоставящи публични услуги да спазват изискването за осигуряване на баланс между мъже и жени. Ако този баланс не бъде спазен от кмета или градския съвет, същите са задължени по силата на закона да представят публично съображенията си за неспазването на това изискване.

Втора глава регламентира гражданското участие и защитата на гражданските права. Описано е кой има право на участие в общинските референдуми и други граждански инициативи.

Общината е задължена да гарантира правото на достъп до информация за нейната дейност. Всички документи, свързани с управлението на града са публични и свободно достъпни, с изключение на онези, които не са такива по силата на закона или достъпът, до които е забранен от кмета на общината по силата на специална наредба за достъп до информация. В тази наредба следва да се идентифицират начините и средствата за компютърен достъп до административните досиета, както и да се опишат категориите актове, достъпът до които може да бъде забранен временно, с оглед запазването на интересите на определен бизнес, човек или група от хора.

Законът въвежда задължение за администрацията да предоставя информация чрез създаването на специален офис за връзки с обществеността, както и на специализирани отдели и служби за предоставяне на информация на местната общност.

Законът е определил областите, в които общината е длъжна задължително да предоставя информация на местната общност, а именно: документи, свързани с провежданите основни политики и отчети за състоянието на града; бюджети, отчети и счетоводни баланси; документи, свързани с градското планиране и оформлението на градската среда; документи за оценка на състоянието на околната среда; актове,

свързани с опазването на околната и социалната среда; информация за инициативи, чиято цел е осъществяването на взаимодействие между органите на управление и членовете на местната общност; информация за общинските дейности, свързани с подобряване на жизнената среда за хора с увреждания.

Законът задължава общината да публикува специален бюлетин, чрез който да се информира местната общност за всички предложения и мерки, които я засягат.

Местната общност може да участва в иницирането на актове на Градския съвет, като подготвя собствен проект на акта, придружен с подписка на подкрепящите го граждани, която следва да съдържа не по-малко от 5 000 подписа -събрани не по-късно от три месеца преди депозирането на проекта за акт. Градският съвет и Хунтата са длъжни да се произнесат по тези граждански инициативи не по-късно от 6 месеца от депозирането на проекта за акт и подписката.

Законът предвижда и един или няколко, но не повече от трима представители на организационния комитет, организирал подписката, да изложат исканията и предложенията си пред съответната постоянна комисия на Градския съвет.

Законът гарантира възможността на местната общност да отправя питания към кмета на Рим, като питанията трябва да бъдат подкрепени с подписка на не по-малко от 2 000 граждани. В този случай кметът е длъжен да отговори в срок от 60 дни от депозирането на питането и подписката, като копие от отговора се изпраща и на градските съветници. Когато питането е свързано с политиката по въвеждане на равните възможности между половете, кметът е длъжен да отговори по силата на закона в съкратен срок – до 30 дни от подаване на питането.

Правото на питания е гарантирано и за лицата, членове на държавни или местни асоциации. Те могат да отправят питания към кмета и Градския съвет. Председателят на Градския съвет или кмета, както и компетентните лица от техните администрации следва да дадат отговор в срок от 60 дни в писмен вид, с копие до градските съветници. Въпросите и отговорите задължително се публикуват в специалния общински бюлетин.

Законът гарантира и възможността на всеки жител на Рим, който има избирателни права, да подава жалби в съда срещу действия и актове на общинската администрация.

В чл.10 е регламентирана процедурата, по която Градския съвет може да насрочва референдуми във връзка със свои актове. Законът въвежда ограничението, че общински референдуми не могат да се провеждат по въпроси, свързани с: бюджета; данъчната политика; общинските заеми; управлението и разпореждането с

общинска собственост; кадровата политика; въпроси; свързани с етническите и религиозни малцинства.

Местната общност има възможността да инициира провеждането на местни референдуми, като искането за провеждането на такъв, трябва да е подкрепено от не по-малко от 1000 подписа. Искането се проверява по отношение на неговата законосъобразност от нарочна комисия, назначена от Градския съвет, в чийто състав задължително се включват трима университетски професори - по конституционно, административно или публично право, омбудсмана и главният секретар на Римската община.

Според Закона искането за провеждане на референдум може да провокира съответни действия от страна на общинската администрация за решаването на определени проблеми и част от въпросите, които се предлагат за обсъждане да станат безпредметни. В този случай на референдум се подлагат само въпросите, които междуременно не са решени от местната власт.

Законът въвежда и задължението в срок от 30 дни след обявяването на резултатите от референдума Градския съвет да обяви публично причините, поради които не е обърнал внимание на поставените проблеми -респективно не е предприел необходимите действия, в резултат на което се е наложило провеждането на местен референдум.

Законът въвежда и ограничението, че не може да се провежда референдум по теми, вече решавани с такъв през последните три години.

Законът въвежда изискването общинската власт да провежда консултации с местната общност чрез употребата на информационни и комуникационни технологии с местната общност, преди приемането на определени актове или преди предприемането на определени управленски действия.

При провеждането на предварителни консултации общинските органи са длъжни да се съобразяват с принципите за прозрачност на процедурите, равни възможности за участие на заинтересованите, ниска цена и бързина на консултативния процес.

Специално внимание е обърнато на участието на гражданските сдружения и доброволческите организации в процеса на вземане на решения на общинско ниво. Те могат да си сътрудничат с общинските служби по специални правила, приети от градските власти. Градският съвет определя правилата и механизмите, по които гражданските сдружения могат да получават достъп до общински съоръжения и общински услуги. Със отделна наредба Градският съвет следва да определи редът, по който представителите на гражданските сдружения могат да получат достъп до

заседанията на общинските органи, както и да участват с публикуването на свои материали в специализирания общински бюлетин.

Градският съвет е задължен по силата на закона да организира консултативни съвети с представители на гражданското общество, като общината е длъжна да осигури необходимите ресурси, за да могат те успешно да осъществяват своите консултативни функции. Членовете на консултативните съвети и гражданските наблюдатели към тях имат правото да предлагат на Градския съвет приемането на специфични актове.

Формирането на основните параметри на общинската политика, според закона трябва да става на базата на провеждането на периодични консултации и организирането на специални форуми, при тясно взаимодействие с членовете на местната общност, сдруженията на жените, професионалните съюзи и бизнес организации, сдруженията, работещи в сферата на социалната политика.

Според Закона основен защитник на гражданските права на жителите на Рим е омбудсманът. Омбудсманът се избира от Градския съвет, чрез поименно гласуване на градските съветници, с мнозинство от две трети от техния брой. Ако след три последователни гласувания никой не спечели необходимото мнозинство, за омбудсман се избира кандидатът събрал най-много от гласовете на съветниците.

Мандатът на омбудсмана и неговия заместник е обвързан с мандата на Градския съвет. Според закона омбудсманът и неговият заместник трябва да притежават опит и способности успешно да защитават правата на римляните, както и да гарантират независимост, интегритет и компетентност в своята работа. Омбудсманът е длъжен да докладва ежегодно за резултатите от своята дейност пред Градския съвет.

Законът позволява на омбудсмана да разшири своята сфера на дейност не само върху работата на общинските служби, а и върху работата на регионалните държавни управления и служби, държавните институции на територията на Рим и обществените компании. Кметът на Рим по искане на омбудсмана може да предложи на държавните структури на територията на Римската община подписването на споразумения, чрез които омбудсманът да започне да упражнява правомощията си и върху тяхната дейност. Омбудсманът е задължен да хармонизира и синхронизира дейността си и с властите на регион Лацио и провинция Рим, с цел да се осигури пълна защита на правата на римските граждани и то най-вече в сферата на общественото здравеопазване.

Глава трета е посветена на органите на общината.

Местната администрация е задължена да спазва принципите на доброто управление и да уважава разделението и функциите на различните служби. Устройството на общинските органи трябва да позволява взаимния контрол между тях в сферата на управлението. Законът въвежда забрана за общинските служители да участват в дискусии и в решаването на въпроси, засягащи техните собствени интереси, или тези на техни близки и роднини до четвърта степен включително.

Мисията на Градския съвет и неговите постоянни комисии е да участва в определянето, адаптирането и провеждането на програмата за управление на кмета и на програмите за управление на съветниците, по ред и начин, определен в Устройствения правилник на Градския съвет.

Градският съвет упражнява своята власт, съобразявайки се с Италианската конституция. В срок от 30 дни от встъпването си в длъжност Градския съвет трябва да определи правилата, по които ще се назначават представителите на града и които ще работят в неговото управление.

Градският съвет трябва да упражнява правото си на инициатива, залегнало в Статута на регион Лацио и да насърчава участието на членовете на местната общност в управлението.

Градският съвет може да иска съдействие от другите власти, когато се занимава с административни проучвания по въпроси от значение за местната общност.

Взаимоотношенията между Градския съвет и неговите постоянните комисии и местната изпълнителна власт се регламентират в Правилник за дейността на Градския съвет. В него се регламентират: упражняването на ръководни и контролни функции; процедурите, по които се провеждат дискусиите и се приемат решенията; процедурите по назначаване на Хунтата; приемането на ръководни принципи, свързани с кадровата политика; организацията на специалните заседания на Хунтата, посветени на специфични проблеми на социалната политика, регионално-икономическото развитие и културните дейности; провеждането на специална годишна среща за отчет на дейността на институциите; упражняването на функциите по ръководството и контрола на институциите и органите, предоставящи публични услуги.

В своята работа Градският съвет взаимодейства с колегията на одиторите, която представя периодични отчети за спазването на финансовите и счетоводни процедури, следвани от общинските служби. Този специален одиторски орган се изслушва в Градския съвет или в някоя от неговите постоянни комисии, когато е направено обосновано искане от най-малко 1/5-та от съветниците.

Градският съвет се председателства от председател, избран от Градския съвет. Председателят свиква заседанията на Градския съвет и ръководи неговата работа. Той е длъжен коректно и навреме да уведомява общинските съветници и техните политически групи по всички въпроси, които предстоят за разглеждане в Градския съвет.

В своята дейност председателят се подпомага от бюро на Градския съвет, в което влизат председателят, двама заместник-председатели и двама секретари.

Председателят, заместник председателите и секретарите на Градския съвет, се избират на негово заседание.

Дейността на Градския съвет се подпомага от постоянни и временни комисии, чиито състав е съобразен с политическото представителство в органа. Към комисииите функционират екипи за техническа подкрепа, които подпомагат тяхната дейност. Комисииите докладват резултатите от дейността си пред Градския съвет.

Комисииите имат право да искат публични изслушвания на членовете на градската управа, на ръководителите на общински служби, предоставящи публични услуги, както и на представители на други асоциации, организации и институции.

Към Градския съвет задължително се създава Комисия по въпросите на равенството между мъжете и жените. Тя подпомага Градския съвет при разглеждането на въпроси, засягащи статуса на жените. Комисията е длъжна да бъде на разположение на женските организации и движения – социални, научни, културни, профсъюзни и работнически.

Градският съвет от своя страна е длъжен да подпомага и консултира специалната Комисия по всички въпроси свързани с жените. Дейността на Комисията се подпомага от специално назначен технически персонал. Ежегодно Градският съвет одобрява бюджет за дейността на Комисията по въпросите на жените, с който тя финансира своите инициативи.

Кметът управлява и представлява общината. Не по-късно от 40 дни от избора на Градския съвет, кметът след консултации с Хунтата е длъжен да представи управленска програма за своя мандат.

Кметът има следните правомощия: подпомага и координира дейностите на Градския съвет; работи за развитието на град Рим; ръководи общинската администрация; определя ръководните постове в общината в съответствие с методите и критериите, описани в законодателството, наредбите и Закона за Римската община; наблюдава и контролира работата на отделите и службите; назначава и освобождава ръководителите на служби, общински институции и

операторите на публични услуги, в съответствие с установените процедури; насрочва референдуми; определя работното време на публичните институции, които предоставят публични услуги на територията на Рим в съответствие с решенията на Градския съвет и установените правила на регион Лацио; упражнява и други правомощия като глава на местната власт.

Хунтата се състои от кмета, председател на Хунтата и дванадесет съветници. Кметът назначава членовете на Хунтата, включително и заместник-кмета, съобразявайки се с изискванията на законодателството, като уведомява Градския съвет за своя избор на първата му сесия. Членовете на Хунтата може и да не са градски съветници. В случай, че за член на Хунтата бъде назначен градски съветник, същият е длъжен да освободи мястото си в Градския съвет. Кметът има право да освободи един или повече от членовете на Хунтата, но е длъжен да даде на Градския съвет аргументирано становище за предприетите от него кадрови действия.

Кметът може да възлага ръководството и наблюдението на определени сектори от общинското управление на членове на Хунтата с оглед по-ефективното изпълнение на управленската му програма.

Хунтата приема правилник за своята работа. Членовете на Хунтата, които имат задължения, свързани с ръководството и контрола по устройството на територията, нямат право да извършват в Рим професионална дейност в същата област.

Членовете на Хунтата имат право да присъстват на заседанията на Градския съвет, но не могат да участват в гласуванията.

Глава четвърта разглежда въпросите, свързани с общинската децентрализация.

Районите на град Рим се конституират като общини, които представляват местните общности, грижат се за техните интереси и насърчават развитието им, като единици в рамките на голямата Римска община. Всяка районна община има име, което задължително съдържа в себе си наименованието Рим към собственото си наименование. Наименованията и емблемите на районните общини се одобряват от Хунтата с мнозинство от 2/3-ти от нейните членове, след консултации с Градския съвет.

Голямата Римска община признава и оценява значението на местните районни общини като структури за гражданско участие, за провеждане на консултации и за участие на населението в управлението на публичните услуги. Местните районни общини изпълняват задълженията си, в съответствие със законодателството.

Градският съвет на Рим може да им възлага и изпълнението на допълнителни функции.

Районните общини управляват: публичните услуги на своята територия; социалните служби; училищата; общинската собственост, свързана с предоставянето на местни услуги; инициативите за икономическо развитие в областта на индустрията и търговията, с изключение на търговията на дребно; местната полиция в съответствие с разпоредбите, разписани в наредбите за полицията на Рим.

Законът позволява на кмета при неблагоприятно или невъзможност на районните общини да предоставят публични услуги, след като даде определен срок, да повери на централните общински органи управлението на опеределени услуги, които по принцип би трябвало да се предоставят от районните администрации.

Органите на районните общини са районен съвет, хунта и председател.

Районният съвет е органът, който по силата на закона осъществява политико-административен контрол върху общинското управление в района. Районният съвет се състои от президент (председател) и съветници. Президентът (председателят) и съветници се избират заедно на преки общи избори, по реда и начина, по който се избират кмета и градските съветници.

Районният съвет с абсолютно мнозинство от съветниците приема правилник за дейността на районната община.

Законът продължава с подробна регламентация на взаимоотношенията между районните съвети и Градския съвет на Рим. По подобие на Голяма Римска община, изпълнителната власт на районно ниво се осъществява от хунта.

Председателят на районния съвет и посочените от него общински съветници, имат правото да участват в заседанията на Градския съвет и неговите постоянни комисии. Районните съвети могат да отправят питання и обръщения до кмета на Рим, който е длъжен да им отговори в срок от 60 дни.

Определени актове на Градския съвет могат да бъдат приети само след провеждането на предварителни консултации с районните съвети. Периодът на изразяване на мнение по тези актове от страна на районните съвети не може да бъде по-кратък от 20 дни от датата на получаване на предложението.

Глава пета е посветена на общинската администрация.

Общинската администрация на Рим трябва да организира и осъществява своята дейност в рамките на бюджетните възможности на общината. Общинските служби и офиси трябва да се организират на принципа на функционалност и да са ориентирани към постигане на ефективност, ефикасност и икономия. Дейността им следва да е базирана на принципите на независимост, безпристрастност,

прозрачност и отчетност. Общинските отдели и служби се организират на базата на специални директиви - ръководни насоки, които следва да гарантират независимото и ефективно изпълнение на техните функции.

Градският съвет е длъжен да подкрепя и да провежда политика за развитие на човешките ресурси чрез обучения на общинския персонал и чрез други дейности.

Съставът на общинската администрация се формира на базата на квоти за различните категории професии. Целта е да се постигне най-висока степен на гъвкавост и на мобилност на персонала и адаптирането на организационните структури към задачите и програмите, които администрацията трябва да изпълнява.

Всяка общинска служба има специализирани отговорности. Когато се възложи за изпълнение задача, свързана с разрешаването на комплексен проблеми, може временно да се създаде специална служба за нейното изпълнение.

Кметът на Рим назначава *главен секретар на Римската община*, избирайки го от лицата, регистрирани в националната листа на общинските и провинциални секретари. Назначението се консултира с Градския съвет. Главният секретар подпомага и координира дейността на общинските служби. Той надзирава изпълнението на задълженията от страна на ръководителите на общински служби и координира техните дейности; подпомага дейността и провеждането на заседанията на Градския съвет; отговаря за публикуването на актовете на Градския съвет и за провеждането на консултации между Градския съвет и районните съвети; изпълнява и други функции, произтичащи от общинските наредби и заповедите на кмета на Рим.

Кметът може да назначи и *генерален директор*, но след предварителното съгласие на Градския съвет. Генералният директор се назначава на временен договор, като неговата основна задача е да прокарва ръководните принципи на кмета на Рим в общинското управление. Градският съвет може да уволни предсрочно генералния директор по своя преценка.

При назначаването на генералния директор, кмета следва да определи неговите функции по начин, който да не засяга правомощията на главния секретар. Законът предвижда двете длъжности да бъдат отделни и независими една от друга.

Генералният директор надзирава общинските служби и следи за съответствието на техните действия с общите цели, залегнали в програмата на кмета. Началниците на общински служби отговарят пред него за изпълнението на своите задължения.

Кметът на Рим по предложение на генералния директор и след консултации с Градския съвет може да назначи и *заместник-генерален директор*.

Началниците на общински служби са отговорни за управлението на специфичните общински сфери. Офисите им притежават определена автономност при уреждане на организацията си и при следването на специфичните цели на управлението.

Глава шеста касае местните обществени услуги.

Публичните услуги следва да са подчинени на принципите на бързина, ефективност и ефикасност. Градският съвет е задължен да гарантира възможностите за участие и контрол на потребителите при предоставянето на местни услуги.

Глава седма урежда общинските финанси, общинското счетоводство и финансово-икономическия одит. Подробно са описани процедурите по приемането и отчитането на общинския бюджет, финансовата отчетност и задълженията по осъществяването на финансов и икономически одит.

Глава осма е озаглавена “Преглед и промяна на Закона за Римската община”.

Градският съвет е задължен да провежда годишна сесия, на която се отчита изпълнението на Закона и се провеждат широки консултации с членовете на местната общност. Инициативата за промяна на Закона принадлежи на всеки градски съветник, на Хунтата и на районните съвети. Промяна е възможна обаче, само след провеждането на широк консултативен процес и обмяна на мнения и становища с районните съвети на Рим.

ИЗВОДИ:

Структурата и съдържанието на основните нормативни актове, уреждащи статута на дванадесетте европейски столици, зависят преди всичко от формата на държавно устройство и държавно управление на съответната държава, както и от установената правна система и традиция в регулирането на обществените отношения.

Поради това актовете, уреждащи статута на европейските столици са твърде специфични като структура и съдържание. Въпреки тази специфика екипът осъществил настоящото проучване счита, че са налице тенденции в правното уреждане, които дават възможност да се направят определени обобщения, както по отношение на структурата на актовете, така и по отношение на тяхното съдържание.

По отношение на структурата:

Актовете уреждащи статута на европейските столици, започват с общи положения, в които се регламентира предмета на закона, неговите цели и принципи, формулират се основни положения, произтичащи от съответната конституция и други закони, дават се основни понятия. Често срещан подход е извеждането на специфики, произтичащи от столичния статут на съответния град, които го отличават от всички градове в държавата.

В отделни глави се регулират обществените отношения, свързани с: административно-териториалното деление на столицата и органите на управление на централно столично и районно ниво; функциите и правомощията на различните нива на местно самоуправление по отношение, както на собствените, така и на делегираните от съответната държава дейности; функциите и правомощията на представителните органи на местно самоуправление и на органите на изпълнителна власт в общината и проблематиката, свързани с техните взаимоотношения.

Взаимодействието между органите на столицата и централните и регионални власти по отношение на изпълнението на столични функции е обект на изрично законодателно уреждане. Акцентира се върху регламентирането на задълженията на централните и регионални държавни органи да подпомагат органите на местно самоуправление на столицата по отношение на изпълнението на столични функции. В някои от актовете са регламентирани специални механизми и структури за осъществяването на това взаимодействие.

В голяма част от актовете се урежда и организацията и дейността на градската (общинската) администрация по предоставянето на публични услуги и във връзка с изпълнението на собствени (общински) функции и делегирани държавни функции.

Често срещан подход е в отделни членове да се регламентират формите на пряко волеизявление на гражданите и механизмите за гражданско участие и контрол от страна на местната общност върху дейността на органите на местно самоуправление и общинската администрация. Някои от актовете предвиждат установяването на специална институция за защита на правата и законните интереси на гражданите – местен омбудсман или създаването на специална комисия към съответния представителен орган на местно самоуправление с подобни функции.

Голяма част от актовете съдържат правни норми, установяващи символите на съответната столица – знаме, герб, печат и начините за тяхното използване.

Актовете завършват с допълнителни, преходни и заключителни разпоредби, с които се изясняват понятия и се правят пояснения, продължава се действието на правила, отменени с нормативния акт или се урежда тяхното прилагане спрямо висящи правоотношения или спрямо юридически факти, които са започнали, но не са завършени при действието на отменения акт и други.

По отношение на съдържанието:

Актовете уреждащи статута на европейските столици имат съдържание, свързано с уреждането на обществените отношения относно:

1. Финансирането чрез средства от държавния бюджет на столичните функции на съответните столични градове чрез: въвеждане на задължения за държавата да осигурява стабилен размер на субсидиите, субвенциите и дотациите, с които се финансира столицата; право на столицата да внася пред държавните финансови органи предложения за компенсиране на загуби от столичния бюджет от изпълнението на столични функции; предоставяне на компенсации от държавата на столичния град – например компенсиране на загубите на столицата при провеждането на държавни събития и събития от международен характер;
2. Въвеждане на принципа, че всички решения на държавните органи, касаещи конкретни финансови ангажименти за местната власт, задължително се съпровождат с обосновка за необходимите за тях финансови ресурси, в следствие на което, местната власт изпълнява държавни ангажименти, само в рамките на предвидените от държавата материални и финансови ресурси за тяхното изпълнение;

3. Предоставяне на държавна собственост и акции от държавни търговски дружества - прехвърляне на държавна собственост; контрол върху експлоатацията на държавни обекти; контрол върху градоустройството, инвестиционното проектиране и строителството на държавни сгради;
4. Въвеждане на принципа, че местните власти трябва да участват в управлението на инфраструктурата, собственост на държавата и предоставяне на държавни гаранции за общинските инвестиции, свързани с инфраструктурата;
5. Право на столичните градове да участват в разработките и реализирането на цели държавни програми за развитието им като столици - задължения за централните държавни органи да съгласуват стратегическите си документи със столиците по въпроси, които ги засягат; задължение за столиците да съгласуват с централните държавни органи своите документи, които ги засягат; право на общините предварително да се изказват по политиките на държавните органи, отнасящи се до тях и задължение за държавните органи предварително да обсъждат със столиците тези политики;
6. Въвеждане на механизми за координация на дейността между органите на местно самоуправление и държавните органи в изпълнение на столични функции - създаване на специални комисии между представители на държавата и общините като органи за съгласуване и по-добра координация по прилагане на политиките, произтичащи от специалните режими на столиците; въвеждане на специални механизми за взаимодействие между общинската власт и централните държавни органи по проблемите, свързани с осигуряването на безопасност;
7. Задължение за държавните органи и столичните общини взаимно да си предоставят данни и информация, необходими за осъществяване на техните компетенции и това да става безплатно и при защита на личните данни;
8. Право на централните държавни органи да следят и да контролират как столиците изпълняват делегираните им държавни функции чрез отговорно длъжностно лице в общината – например директор на градската управа, което се назначава от кмета след предварително съгласуване с държавата и което следи и контролира как се изпълняват делегираните държавни функции. Лицето осъществява комуникацията с държавните централни органи;
9. Съгласуване с централните държавни органи на общия устройствен план и другите планове за развитието на столицата в частите му, които са свързани с изпълнението на столични функции

10. Задължения за столиците да предоставят по установения от съответното законодателство ред земя, сгради, съоръжения, жилищен фонд, услуги на централните органи на държавна власт и на дипломатическите представителства. Столиците са длъжни да осигуряват нормални условия за функциониране на централните държавни органи и дипломатическите представителства на тяхната територия;
11. Задължение на столиците да обезпечават необходимите условия за организирането и провеждането на общодържавни и международни мероприятия;
12. Предоставяне на допълнителни услуги на основата на договор от Столичната община на държавата, свързани с провеждането на общодържавни и международни мероприятия – обезпечаване на охрана, безопасност, използване на земи, сгради, помещения;
13. Задължение за столиците да участват в издръжката и разходите, свързани с развитието на комуникациите и инфраструктурите на столиците;
14. Възможност столицата да въвежда особени правила за провеждане на масови мероприятия, за достъп до територията столицата, за отчет и регистрация на гражданите и гарантиране на безопасността и обществения ред;
15. Даване на широка възможност на столичния град да урежда пътната безопасност и регулира трафика във всичките му аспекти.